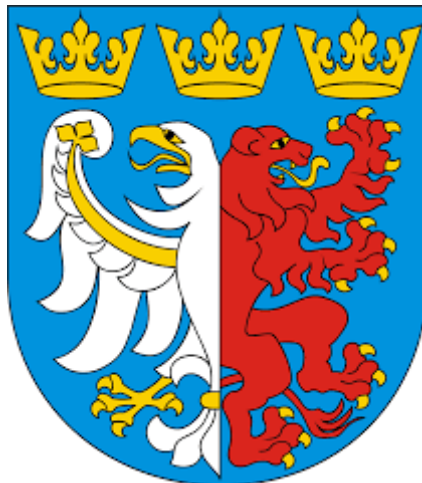

Załącznik
do Uchwały Nr .../...../21
Rady Powiatu Pabianickiego
z dnia ..... kwietnia 2021 roku

POWIATOWY PROGRAM

PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE

NA LATA 2021-2025

SPIS TREŚCI

I.	Wprowadzenie	str. 2
II.	Podstawy prawne programu	str. 7
III.	Zasoby ludzkie i instytucjonalne w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie w powiecie pabianickim	str. 8
IV.	Analiza SWOT.....	str. 13
V.	Skala zjawiska przemocy w rodzinie w powiecie pabianickim	str. 16
VI.	„Świadomość społeczna na temat zjawiska przemocy w rodzinie” – analiza badań ankietowych zrealizowanych wśród mieszkańców powiatu pabianickiego	str. 47
VII.	Zadania powiatu w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie	str. 63
VIII.	Adresaci programu	str. 64
IX.	Założenia programu	str. 64
X.	Cele programu	str. 65
XI.	Przewidywane efekty	str. 68
XII.	Czas realizacji i finansowanie programu	str. 69
XIII.	Monitoring i ewaluacja.....	str. 69
XIV.	Harmonogram realizacji zadań w ramach Powiatowego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie w Powiecie Pabianickim na lata 2021-2025.....	str. 71
XV.	Spis tabel i wykresów.....	str. 76

I. WPROWADZENIE

Rodzina to podstawowa komórka społeczna. Od funkcjonowania tej małej grupy społecznej zależy w ogromnym stopniu funkcjonowanie całego społeczeństwa. Istnieje wiele definicji rodziny, co zapewne wynika z przemian, jakie w ostatnim czasie możemy zaobserwować w społeczeństwie polskim. Według socjologa Zbigniewa Tyszki „rodzina jest to ustrukturalizowany i funkcjonalnie powiązany zbiór jednostek i specyficznych substruktur oraz mikroelementów społecznych tworzących mikro grupę i zarazem instytucję społeczną, powiązaną wewnątrznie więzią małżeńską, więzią pokrewieństwa, powinowactwa lub adopcji oraz wypełniającą jednocześnie (symultanicznie) szereg istotnych, ważnych, zintegrowanych ze sobą funkcji wobec jednostek i społeczeństwa, w oparciu o regulatory występujące w kulturze behawioralnej.” Definicja ta odzwierciedla zarówno grupowy jak i instytucjonalny charakter rodziny, umożliwia odróżnienie ustrukturalizowanej rodziny od luźnej zbiorowości ludzi spokrewnionych lub spowinowacanych ze sobą. Wincenty Okoń, pedagog, określa rodzinę jako: „...małą grupę społeczną składającą się z rodziców, ich dzieci i krewnych, rodziców łączy więź małżeńska, rodziców z dziećmi - więź rodzicielska, stanowiąca podstawę wychowania rodzinnego, jak również więź formalna określająca obowiązki rodziców i dzieci względem siebie”. Ryszard Wroczyński określa rodzinę jako „...instytucję równie dawną jak społeczne życie człowieka, która stanowiła zawsze główną komórkę życia społecznego. Podstawową w sensie biologicznym, zapewniającą ciągłość generacji i społeczno - kulturowym, wdrażając młodą generację w podstawy życia społeczno - kulturowego”. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2020 r., poz. 1876 ze zm.) definiuje rodzinę jako – osoby spokrewnione lub niespokrewnione pozostające w faktycznym związku, wspólnie zamieszkujące i gospodarujące.

Rodzina wychowuje, daje poczucie bezpieczeństwa, przystosowuje do życia w społeczeństwie ale pełni również wiele innych funkcji. Zbigniew Tyszka w książce pt. „Socjologia rodziny” wymienia następujące **funkcje rodziny**:

- 1) **materialno-ekonomiczna** – polega na zaspokojeniu materialnych potrzeb członków rodziny, nabywaniu po przez pracę zarobkową środków niezbędnych do zapewnienia materialnej egzystencji i utrzymania rodziny oraz gromadzeniu trwałych dóbr materialnych, majątku rodzinnego np. mieszkania, przedmiotów gospodarstwa domowego, samochodu itp.,

- 2) **opiekuńczo-zabezpieczająca** – polega na działaniach związanych z opieką, pielęgnacją, pomocą materialną dla dzieci oraz ludzi starszych (rodziców, dziadków). Intensywność sprawowania funkcji opiekuńczo-zabezpieczającej przez rodzinę jest odwrotnie proporcjonalna do rozmiarów pozarodzinnego zabezpieczenia osób niesamodzielnych w danym społeczeństwie,
- 3) **prokreacyjna** – polega na zaspokajaniu rodzicielskich potrzeb współmałżonków (potrzeb ojcostwa i macierzyństwa), jak i reprodukcyjnych potrzeb społeczeństwa,
- 4) **seksualna** – polega na zaspokajaniu potrzeb seksualnych małżonków, partnerów życiowych,
- 5) **legalizacyjno-kontrolna** – polega na kontrolowaniu szeregu zachowań i działań uznanych za niewłaściwe poza rodziną, w celu zapobiegania ewentualnym odstępstwom od norm i wzorów przyjętych w rodzinie za obowiązujące,
- 6) **socjalizacyjna** – polega na wprowadzeniu dziecka w świat kultury danego społeczeństwa i uczenie samodzielnego spełnienia ról społecznych. To przekazywanie wiedzy o świecie przyrody i społecznym, wpajanie norm i wzorów zachowania, wdrażanie określonego systemu wartości. Funkcja ta jest niezmiernie ważna dla społeczeństwa. Od określonych postawi wysiłków rodziców zależy w znacznej mierze kształt osobowości i postępowanie jednostek następnego pokolenia. Ważne jest dla społeczeństwa, żeby rodzina należycie wypełniała swe zadania socjalizacyjne w stosunku do potomstwa,
- 7) **klasowa** - polega na przekazywaniu przez poszczególne klasy i warstwy społeczne swoich specyficznych cech kulturowych, swemu potomstwu. Dziecko chłonie kulturę przez kulturę klasową tej klasy społecznej, do której należy. Klasowa funkcja rodziny występuje tylko w społeczeństwach klasowych,
- 8) **kulturalna** – polega na zapoznaniu młodego pokolenia z dziejami kultury, wpojeniu norm i wartości, przekazywanie dziedzictwa kulturowego, omawianie ich w gronie rodziny (np. wspólne oglądanie i komentowanie programu telewizyjnego, dyskusja nad przeczytaną książką),
- 9) **rekreacyjno-towarzyska** – polega na dbałości wszystkich członków rodziny o dobrą atmosferę w rodzinie oraz nawiązywanie kontaktów towarzyskich przez osoby wchodzące w jej skład,

10) **emocjonalno-ekspresyjna** – polega na zaspokajaniu emocjonalnych potrzeb członków rodziny oraz ich potrzeb wyrażania swej osobowości. Każdy człowiek odczuwa potrzebę posiadania kręgu najbliższych. Rodzina najlepiej zaspokaja potrzebę poczucie oparcia i bezpieczeństwa. Członek rodziny może liczyć na jej pomoc i wsparcie.

Funkcjonowanie rodziny oraz całego społeczeństwa w znacznym stopniu zależy od prawidłowości wypełniania ww. funkcji. Rodzina wywiera istotny wpływ na wewnątrzrodzinne a także i zewnątrzrodzinne zachowanie oraz postępowanie należącego do niej osobnika.

Kiedy rodzina nie pełni którejkolwiek z funkcji lub pełni ją w sposób nieprawidłowy może to doprowadzić do wystąpienia dysfunkcji rodziny a w konsekwencji mogą pojawić się zachowania patologiczne. W ostatnich latach w społeczeństwie polskim, ale również na całym świecie można zauważyć nasilający się problem przemocy domowej. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 218 ze zm.) **definiuje przemoc domową jako „jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste osób wymienionych w pkt 1, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.”** Punkt pierwszy, na który powołuje się przytoczona definicja określa kto jest członkiem rodziny w myśl ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie – jest to „osoba najbliższa w rozumieniu art. 115 § 11 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny (Dz. U. z 2019 r. poz. 1950 i 2128), a także inna osobę wspólnie zamieszkująca lub gospodarująca”.

Potocznie większość społeczeństwa przemoc domową kojarzy z użyciem siły, biciem, kopaniem, szarpaniem a więc z przemocą fizyczną, może mieć jednak bardzo różne oblicza.

Wyróżnić możemy następujące rodzaje przemocy domowej:

- **przemoc fizyczna** – to naruszanie nietykalności fizycznej, przez intencjonalne zachowanie powodujące uszkodzenie ciała lub niosące takie ryzyko, np.: popychanie, szarpanie, klapsy, ciągnięcie za uszy, włosy, szczypanie, kopanie, bicie ręką, pięścią, uderzenie w twarz, duszenie, itp.;
- **przemoc psychiczna** – to naruszenie godności osobistej po przez takie zachowania jak: obrażanie, wyzywanie, osądzanie, ocenianie, krytykowanie, straszenie, szantażowanie, groźenie, krzyczenie, oskarżanie, obwinianie, oczernianie, czytanie osobistej korespondencji,

lekceważenie, itp. Przemoc psychiczna jest częstą formą przemocy jednak trudną do udowodnienia,

- **przemoc seksualna** – to naruszenie intymności polegające na zmuszaniu osoby do aktywności seksualnej wbrew jej woli, kontynuowaniu aktywności seksualnej, gdy osoba nie jest w pełni świadoma, bez pytania jej o zgodę wymuszanie pożycia, obmacywanie, gwałt, zmuszanie do niechcianych praktyk seksualnych itp. Przymus może polegać na bezpośrednim użyciu siły lub emocjonalnym szantażu,

- **przemoc ekonomiczna** – to naruszenie własności poprzez celowe niszczenie czyjejsz rzeczy, pozbawianie lub ograniczenie środków finansowych rodziny które są niezbędne dla przeżycia, kradzież pieniędzy, używanie rzeczy bez pozwolenia, dysponowanie czyjąś własnością, sprzedawanie osobistych lub wspólnych rzeczy bez uzgodnienia, zmuszanie do spłacania długów, itp.

- **zaniedbanie** – to naruszenie obowiązku do opieki ze strony osób bliskich oznacza np.: pozbawianie jedzenia, ubrania, schronienia, brak pomocy w chorobie, nie dawanie środków na utrzymanie, uniemożliwianie dostępu do miejsc zaspokojenia podstawowych potrzeb: mieszkania, kuchni, łazienki, łóżka, itp.

Amerykańska psycholog Leonora E. Walker badając ofiary przemocy domowej zauważyła pewne powtarzające się cyklicznie zachowania, które według określonych prawidłowości następują po sobie u większości ofiar. Na cykl przemocy składają się następujące po sobie fazy:

- **Faza narastającego napięcia** charakteryzuje się wyczuwalnym wzrostem napięcia, oraz zwiększoną liczbą sytuacji konfliktowych. Sprawcę przemocy bardzo łatwo jest wyprowadzić z równowagi, drażnią go błahe rzeczy, każdy szczegół może stać się powodem do awantury. Zazwyczaj w tej fazie reakcją ofiary przemocy jest łagodzenie sytuacji konfliktowych, przeproszanie za swoje zachowanie lub czyny, jednocześnie próbowanie wytłumaczenia agresywnego zachowania sprawcy czynnikami zewnętrznymi np. problemami w pracy, złym dniem, lub spożyciem alkoholu.

- **Faza ostrej przemocy** charakteryzuje się upustem narastającego napięcia w trakcie pierwszej fazy. Zachowanie sprawcy jest nieprzewidywalne, gwałtowne i bardzo agresywne. W tej fazie wybuchy gniewu i agresji zazwyczaj prowadzą do przemocy fizycznej. Ofiara mimo podejmowania próby załagodzenia agresywnych zachowań często uzyskuje tym efekt

odwrotny czyli złość i frustracja narastają coraz bardziej. Ofiara jest bezradna odczuwa wstyd i przerażenie, co w następstwie może prowadzić do depresji a nawet samobójstwa.

- **Faza miodowego miesiąca** charakteryzuje się tym, iż sprawca zdaje sobie sprawę, że przekroczył wiele granic, zaczyna żałować swojego zachowania, przeprosza ofiarę i obiecuje poprawę. Okazując skruchę i miłość, sprawca jakby na nowo uwodzi ofiarę. Takie zachowanie powoduje, że ofiara zapomina i wybacza traktując akty przemocy jako incydent, wierzy że zachowania agresywne już nigdy się nie powtórzą. Często ofiara w tej fazie wycofuje się z podjętych już działań np. wycofuje zawiadomienie o popełnieniu przestępstwa lub wnioski o rozwód wierząc, że sytuacja wróciła do normy. Tymczasem sprawca nie jest w stanie długo wytrzymać w takiej roli. Z jakiegoś powodu znowu wraca napięcie, gniew i agresja a każda faza zaczyna się od nowa, z tym że im dłużej trwa tym bardziej przemoc się nasila. Z czasem dochodzi do wydłużenia fazy narastającego napięcia i ostrej przemocy a skraca się czas trwania miodowego miesiąca a nawet po pewnym czasie zanika.

Zjawisko przemocy domowej w Polsce okresie ostatnich kilkunastu lat zostało dostrzeżone i uznane za duży problem jednostki, rodziny ale również całego społeczeństwa. Zauważane jest powiązanie rodziny z całym społeczeństwem. Państwo wymagając od rodziny otwarcia się i uczestniczenia w życiu oraz rozwoju społeczeństwa, musi jednocześnie stawiać przed społeczeństwem wymagania okazywania rodzinie szacunku i poparcia, a zatem jest zobowiązane do przestrzegania w odniesieniu do rodziny zasady pomocniczości. Państwo, w myśl tej zasady, nie może i nie powinno pozbawiać rodziny pomocy w trudnych dla niej sytuacjach. Zobowiązuje je do tego m.in. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. która w art. 18, art. 47, art. 48 i art. 71 wskazuje, że instytucja rodziny, definiowana w systemie praw człowieka jako „naturalna i podstawowa komórka społeczeństwa” (art. 16 ust. 3 Powszechnej Deklaracji Praw Człowieka) jest objęta szczególną ochroną i opieką Rzeczypospolitej Polskiej, a jej dobro państwo ma obowiązek uwzględnić w swojej polityce społecznej. Szczególnie chroniona instytucja rodziny ustrojowo łączona jest z podstawową dla systemu praw człowieka zasadą ochrony życia rodzinnego (art. 47 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej) i prawem rodziców do wychowywania dzieci zgodnie z własnymi przekonaniami (art. 48 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej). Jednocześnie, w duchu subsydiarności działań władzy publicznej, przepis art. 33 Konstytucji

nakłada na nią obowiązek konstruowania polityki rodzinnej i społecznej z uwzględnieniem zasady równych praw mężczyzn i kobiet w życiu rodzinnym, politycznym, społecznym i gospodarczym. Zgodnie z art. 72 Konstytucji Rzeczpospolita Polska zapewnia ochronę praw dziecka, a każdy ma prawo żądać od organów władzy publicznej ochrony dziecka przed przemocą, okrucieństwem, wyzyskiem i demoralizacją. Nie budzi zatem wątpliwości fakt, że zadaniem instytucji i organizacji publicznych jest ochrona osób przed przemocą, również krzywdzeniem ze strony osób bliskich. Ustrojową zasadą jest także szczególna pomoc ze strony władz publicznych dla rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej i społecznej (art. 71 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej). Rodziny dotknięte przemocą pozostają w trudnej sytuacji społecznej, co jest podstawą do udzielania im szczególnej pomocy przy użyciu metod i narzędzi określonych w obecnie obowiązującym porządku prawnym. Badania empiryczne oraz doświadczenie wskazują, że prawidłowo funkcjonująca rodzina jest optymalnym środowiskiem rozwoju i samorealizacji. Natomiast przemoc jest jednym z ważnych zagrożeń dla realizacji tej podstawowej funkcji rodziny, jak i dla samorealizacji każdego z jej członków.

Władze publiczne przekonane o tym, że dobro rodziny stanowi wartość niezastąpioną we wspólnocie obywateli, winny więc czynić wszystko co możliwe celem zapewnienia wszelkiej pomocy — gospodarczej, społecznej, pedagogicznej, psychologicznej, socjalnej — niezbędnej do tego, ażeby rodziny mogły w sposób ludzki sprostać swoim odpowiedzialnym zadaniom. W myśl tej zasady został opracowany Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie jako realna pomoc rodzinom, mieszkańcom Powiatu Pabianickiego, borykającym się z problemem przemocy domowej. Program określi cele oraz wytyczy zadania, które będą realizować instytucje z terenu powiatu działające na rzecz ofiar przemocy domowej.

II. PODSTAWY PRAWNE PROGRAMU

Niniejszy program został opracowany na podstawie obowiązujących przepisów prawa. Będzie realizowany w oparciu o następujące akty prawne:

- Ustawę z dnia 29 lipca 2005r o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 218 ze zm.),

- Ustawę z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (t.j. Dz.U. z 2020 r., poz. 1876 ze zm.),
- Ustawę z dnia 25 lutego 1964r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (t.j. Dz.U. z 2020 r., poz. 1359),
- Ustawę z dnia 6 czerwca 1997r. Kodeks postępowania karnego (t.j. Dz.U. z 2021 r. poz. 534),
- Ustawę z dnia 6 czerwca 1997r. Kodeks karny (t.j. Dz. U. z 2016 r. poz. 1444 ze zm.),
- Ustawę z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2019 r., poz. 2277 ze zm.)
- Krajowy program przeciwdziałania przemocy w rodzinie na rok 2021 (M.P. z 2021 r., poz. 235)

III. ZASOBY LUDZKIE I INSTYTUCJONALNE W OBSZARZE PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE W POWIECIE PABIANICKIM

1. Stan zasobów i potrzeb

Na terenie Powiatu Pabianickiego działają instytucje i jednostki organizacyjne, które mają za zadanie zgodnie z Ustawą z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie zapobiegać przemocy w rodzinie oraz realizować działania zarówno wobec osób dotkniętych przemocą w rodzinie jak i stosujących przemoc w rodzinie. Zadania te są realizowane poprzez udzielanie wsparcia, poradnictwa oraz prowadzenie działań profilaktycznych.

1.1. Zasoby instytucjonalne Powiatu Pabianickiego w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie:

a) Placówki oświatowe:

- szkoły,
- Poradnia psychologiczno – pedagogiczna w Pabianicach, ul. Bracka 10/12,
- Poradnia psychologiczno – pedagogiczna w Konstantynowie Łódzkim, ul. Kilińskiego 75.

Placówki oświatowe prowadzą przede wszystkim działania profilaktyczne, skierowane do dzieci i młodzieży z rodzin zagrożonych przemocą w rodzinie, w formie zajęć edukacyjnych, udzielają wsparcia psychologicznego i pedagogicznego, służą również wsparciem i pomocą rodzicom i opiekunom prawnym, którzy borykają się z trudnościami wychowawczymi wobec swoich dzieci. Przedstawiciele placówek oświatowych mają kompetencje, aby rozpoznać sygnały świadczące o doznawaniu przez dziecko różnych form krzywdzenia, zaniedbania a następnie wystąpić do sądu o wgląd w sytuację rodziny, powiadomić policję lub prokuraturę o podejrzeniu popełnienia przestępstwa, skierować do specjalistycznej placówki, poradni psychologiczno-pedagogicznej, monitorować sytuację dziecka i rodziny współpracując z innymi służbami i instytucjami działającymi na rzecz dziecka i rodziny, uruchomić procedurę „Niebieskiej Karty” przewidzianą dla przedstawicieli oświaty w związku z uzasadnionym podejrzeniem zaistnienia przemocy w rodzinie, wchodzić w skład zespołu interdyscyplinarnego powołanego przez wójta, burmistrza lub prezydenta miasta, a także tworzonych przez zespół grup roboczych.

b) Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Pabianicach, ul. Traugutta 6 a,

- Punkt Interwencji Kryzysowej,
- Zespół Poradnictwa Specjalistycznego.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Pabianicach ma za zadanie udzielać natychmiastowej pomocy ofiarom przemocy domowej w szczególności pomocy psychologicznej ale także udziela poradnictwa prawnego i socjalnego. Zajmuje się profilaktyką przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Do zadań Powiatu Pabianickiego należy prowadzenie programu korekcyjno – edukacyjnego dla sprawców przemocy, którego celem jest powstrzymanie sprawcy od stosowania przemocy oraz wyeliminowanie agresywnych zachowań.

c) Komenda Powiatowa Policji w Pabianicach, ul. Żeromskiego 18

- Komisariat Policji w Konstancynie Łódzkim, ul. Zgierska 4,
- Posterunek Policji w Ksawerowie, Żdźary ul. Kościuszki 3 H,
- Posterunek Policji w Hermanowie, Hermanów 24n

Do zadań Komendy Powiatowej Policji w Pabianicach oraz podległych jej jednostek należy ochrona życia, zdrowia i mienia przed bezprawnymi zamachami naruszającymi te dobra. Podejmuje działania profilaktyczne np. spotkania z młodzieżą w szkołach i interwencyjne chroniące osoby słabsze, krzywdzone w tym ofiary przemocy w rodzinie. Podczas interwencji funkcjonariusze sporządzają dokładny opis zdarzenia, wszczynają procedurę „Niebieskiej Karty”, udzielają informacji ofiarom o prawach, możliwościach i miejscach uzyskania pomocy. W uzasadnionych przypadkach zatrzymują sprawców przemocy stwarzających w sposób oczywisty zagrożenie dla życia bądź zdrowia ofiar, podejmują działania prewencyjne wobec sprawców przemocy. Ponadto od 30 listopada 2020 r. to jest od wejścia w życie przepisów ustawy z 30 kwietnia 2020 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Z 2020 r. poz. 956) policja ma nowe uprawnienie w postaci możliwości wydania wobec osoby stosującej przemoc w rodzinie nakazu natychmiastowego opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia lub zakazu zbliżania się do mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia. Wydany nakaz lub zakaz obowiązuje przez okres 14 dni, z możliwością przedłużenia czasu jego obowiązywania przez sąd. Przed podjęciem decyzji o wydaniu nakazu lub zakazu, policjant dokonuje oceny ryzyka zagrożenia życia lub zdrowia osoby dotkniętej przemocą w rodzinie.

d) Prokuratura Rejonowa w Pabianicach, ul. Warszawska 39

Prokuratura Rejonowa w Pabianicach ma znaczący wpływ na ukierunkowanie postępowania przygotowawczego, wydaje wytyczne dla policji. Wszczyna postępowania przygotowawcze mające na celu sprawdzenie czy faktycznie popełniono przestępstwo, wyjaśnia okoliczności czynu, zbiera i zabezpiecza dowody, ujmuje sprawców, w uzasadnionym przypadku stosuje środki zapobiegawcze wobec sprawcy przemocy w postaci dozoru policyjnego lub tymczasowego aresztowania. Przyjmuje od ofiar i świadków przemocy zawiadomienia o przestępstwie.

e) Sąd Rejonowy w Pabianicach, ul. Partyzancka 105/127

Sąd Rejonowy w Pabianicach rozpatruje sprawy i wydaje wyroki w sprawach dotyczących stosowania przemocy w rodzinie. Orzeka w sprawach w zakresie wykonywania władzy rodzicielskiej: ograniczenie władzy rodzicielskiej, pozbawienie lub zawieszenie władzy

rodzicielskiej w przypadku, kiedy dobro dziecka jest zagrożone w wyniku zaniedbania, nadużycia władzy rodzicielskiej, w tym stosowania przemocy. Rozpoznaje sprawy osób uzależnionych od alkoholu lub innych środków i kieruje na leczenie odwykowe lub oddziaływania terapeutyczne. Zobowiązuje sprawców przemocy do uczestnictwa w oddziaływaniach korekcyjno – edukacyjnych. Wydaje nakazy powstrzymywania się od kontaktowania się z pokrzywdzonymi lub innymi osobami w określony sposób lub zbliżania się do pokrzywdzonego lub innych osób oraz opuszczenia lokalu zajmowanego wspólnie z pokrzywdzonym. Zespół Kuratorski działający przy Sądzie Rejonowym realizuje zadania o charakterze wychowawczo – resocjalizacyjnym, diagnostycznym i kontrolnym, związane z wykonaniem orzeczeń sądu.

f) Miejskie Centrum Pomocy Społecznej w Pabianicach, ul. Gdańska 7

g) Ośrodek Profilaktyki i Integracji Społecznej w Pabianicach, ul. Partyzancka 31

**h) Punkt Konsultacyjny dla Ofiar Przemocy w Rodzinie w Pabianicach,
ul. Partyzancka 31**

**i) Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Pabianicach,
ul. Partyzancka 31.**

j) Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Pabianicach, ul. Łaska 3/5

- Zespół Interdyscyplinarny do Spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie,
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Pabianice

k) Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Ksawerowie, ul. Kościuszki 3h

- Zespół Interdyscyplinarny do Spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie,
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,

l) Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dłutowie, ul. Pabianicka 21

- Zespół Interdyscyplinarny do Spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie,
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Dłutów, ul. Pabianicka 25
- Punkt Konsultacyjny – Dom Kultury „Dłutów” ul. Polna 3,

ł) Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dobroniu, ul. 11 Listopada 9

- Zespół Interdyscyplinarny do Spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie,
- Punkt Wsparcia Interwencyjno – Psychologicznego przy GOPS w Dobroniu,
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,

m) Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Lutomiernsku, Plac Jana Pawła II 11

- Zespół Interdyscyplinarny do Spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie,
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,

n) Konstantynowskie Centrum Pomocy Rodzinie,

Konstantynów Ł., ul. Słowackiego 11.

o) Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Konstantynowie Łódzkim, ul. Słowackiego 11.

- Zespół Interdyscyplinarny do Spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie,
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,

Miejskie i gminne ośrodki pomocy społecznej z terenu powiatu pabianickiego udzielają ofiarom przemocy domowej pomocy, która ukierunkowana jest przede wszystkim na wyjście rodziny z problemu. Pracownicy socjalni przeprowadzają wywiady środowiskowe umożliwiające diagnozę sytuacji rodziny, uruchamiają procedurę „Niebieskiej Karty” w związku z uzasadnionym podejrzeniem zaistnienia przemocy w rodzinie. W przypadku stwierdzenia lub podejrzenia popełnienia przestępstwa, powiadamiają organy ścigania. W razie bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia dziecka w związku z przemocą w rodzinie pracownicy socjalni wykonujący obowiązki służbowe mają prawo odebrać dziecko z rodziny i umieścić je u innej niezamieszkującej wspólnie osoby najbliższej, w rodzinie zastępczej lub placówce opiekuńczo-wychowawczej. Decyzje o odebraniu dziecka podejmują wspólnie z przedstawicielami policji i służby zdrowia. Udzielają pomocy finansowej, umożliwiają skorzystanie z pomocy w formie poradnictwa psychologicznego, prawnego, zawodowego, rodzinnego. Biorą udział w pracach zespołów interdyscyplinarnych oraz w grupach roboczych. W razie potrzeb pomagają ofiarom przemocy w uzyskaniu lokalu z zasobów gminy.

1.2. Zasoby Ludzkie

Na terenie Powiatu Pabianickiego w instytucjach udzielających pomocy ofiarom i sprawcom przemocy w rodzinie pracuje dobrze wykształcona i wykwalifikowana kadra specjalistów psychologów, pedagogów, pracowników socjalnych, radców prawnych, terapeutów, którzy służą bezpłatną pomocą osobom, które przeżywają kryzys. Pracownicy podnoszą swoje kwalifikacje przez uczestnictwo w specjalistycznych szkoleniach i konferencjach dla kadry pomocy społecznej z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

1.3. Potrzeby w sferze przeciwdziałania przemocy w rodzinie w Powiecie Pabianickim

1. Zwiększenie liczby specjalistycznych szkoleń dla pracowników zajmujących się zjawiskiem przemocy w rodzinie w tym szkoleń w zakresie pracy z osobami stosującymi przemoc w rodzinie.

2. Zwiększenie środków finansowych na programy korekcyjno – edukacyjne dla sprawców przemocy w rodzinie.

3. Zwiększenie kadry zajmującej się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie umożliwiające poszerzenie działań na rzecz osób doznających przemocy w rodzinie oraz działań skierowanych do sprawców przemocy w tym tworzenie grup wsparcia, programów osłonowych, wspierających itp.

3. Pozyskanie środków na:

- utworzenie Ośrodka Interwencji Kryzysowej z miejscami całodobowymi zapewniającymi schronienie ofiarom przemocy,
- programy profilaktyczne w zakresie promowania i wdrożenia prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie
- materiały informacyjne służące rozpowszechnianiu informacji o skutkach przemocy w rodzinie.

IV. ANALIZA SWOT

Analiza SWOT to technika analityczna, która ma za zadanie uporządkowanie informacji. Celem analizy jest gromadzenie i porządkowanie danych oraz ich przejrzystą prezentację.

Analiza polega na:

1. Identyfikacji czynników, które mogą wpływać na realizację programu oraz posegregowanie ich na cztery grupy:

- a) **S** (Strengths) - mocne strony - mocna strona to czynnik wewnętrzny, czyli to, co stanowi atut, przewagę, zaletę analizowanego programu,
- b) **W** (Weaknesses) - słabe strony - słaba strona to czynnik wewnętrzny, czyli to, co stanowi słabość, barierę, wadę,
- c) **O** (Opportunities) – szanse - szansa to czynnik zewnętrzny (cecha otoczenia), czyli to, co stwarza dla analizowanego programu szansę korzystnej zmiany,
- d) **T** (Threats) - zagrożenia - zagrożenie to czynnik zewnętrzny (cecha otoczenia), czyli to, co stwarza dla programu niebezpieczeństwo zmiany niekorzystnej.

2. Wskazanie najlepszego rozwiązania, kierunku działań do osiągnięcia celów programu przy minimalizacji zagrożeń, ograniczaniu słabych stron oraz wykorzystaniu szans i mocnych stron.

Diagnoza problemu przemocy w rodzinie w powiecie pabianickim stworzyła warunki ku temu, by sporządzić analizę SWOT, która określiła atuty i mankamenty analizowanego problemu oraz ukazała bariery i utrudnienia w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Analiza SWOT pokazała również szanse, które odpowiednio wykorzystane mogą osłabić wszystko, co stanowi bariery i przeszkody w przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.

ANALIZA SWOT

Przeciwdziałania przemocy w rodzinie w Powiecie Pabianickim

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> - gotowość do współpracy z instytucjami, które na terenie Powiatu realizują działania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie - dobrze wykształcona, przygotowana, doskonaląca się grupa specjalistów - przedstawicieli różnych instytucji, - dostęp dla mieszkańców powiatu pabianickiego do bezpłatnej pomocy 	<ul style="list-style-type: none"> - zjawisko przemocy jest silnie utrwalone w obyczajowości przez istniejące mity i stereotypy, - wciąż za niska świadomość społeczna w zakresie zjawiska przemocy w rodzinie, zwłaszcza powinności zgłaszania przemocy przez świadków - brak wypracowanych i obowiązujących standardów, procedur interweniowania w sytuacjach

<p>psychologicznej i poradnictwa specjalistycznego prawnego, socjalnego,</p> <ul style="list-style-type: none"> - wysoka świadomość rangi problemu przemocy w rodzinie wśród coraz szerszego kręgu podmiotów działających w tym obszarze, - stosowanie procedury „Niebieskie Karty” przez policję i ośrodki pomocy społecznej zwiększające skuteczność pomocy ofiarom przemocy w rodzinie, - realizowanie kampanii społecznych na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie przez gminne i powiatowe ośrodki pomocy społecznej działające na terenie Powiatu Pabianickiego 	<p>przemocy domowej a także monitorowania zjawiska, które obowiązywałyby wszystkie podmioty zaangażowane w przeciwdziałanie przemocy domowej,</p> <ul style="list-style-type: none"> - niewystarczający przepływ informacji pomiędzy poszczególnymi instytucjami, - brak spójnego systemu współpracy pomiędzy podmiotami działającymi na rzecz rodzin dotkniętych przemocą, - niewystarczająca liczba szkoleń specjalistycznych dla poszczególnych grup zawodowych w zakresie diagnozowania zjawiska przemocy oraz postępowania z ofiarą i sprawcą przemocy w rodzinie, - brak realizacji programów korekcyjno-edukacyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie, - trudności w odseparowywaniu sprawców przemocy od ofiar - brak ośrodka interwencji kryzysowej z całodobowymi miejscami
<p>Zagrożenia</p>	<p>Szanse</p>
<ul style="list-style-type: none"> - zjawisko przemocy powoduje duże szkody społeczne jest ściśle związane z innymi problemami społecznymi np. uzależnieniami, ubóstwem, - brak konsekwentnych procedur dotyczących postępowania ze sprawcami przemocy, poczucie bezkarności u tych osób, - bezradność i bierność rodzin w rozwiązywaniu własnych problemów, - osamotnienie rodzin zagrożonych przemocą i brak umiejętności pozyskiwania wsparcia, - bierność świadków przemocy w rodzinie, 	<ul style="list-style-type: none"> - realizacja Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, - realizacja Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie, - realizacja przez powiat programów korekcyjno-edukacyjnych dla sprawców przemocy, - realizacja przez powiat programów profilaktycznych w zakresie promowania i wdrożenia prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie,

<ul style="list-style-type: none"> - niewystarczająca oferta szkoleń z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, - wydłużony tryb postępowania karnego o znęcanie się nad rodziną, niskie kary w stosunku do rangi popełnionych czynów, - niechęć przedstawicieli niektórych służb do uczestnictwa w procesie pomagania (niechęć w uczestnictwie w zespołach interdyscyplinarnych, grupach roboczych). 	<ul style="list-style-type: none"> - zmiany prawne mające na celu poprawę skuteczności ochrony ofiar przemocy oraz ułatwienie izolacji sprawców przemocy od ofiar, - kampanie i programy edukacyjne wpływające na wzrost świadomości społeczeństwa w zakresie problemu przemocy domowej, - kampanie informacyjne dotyczące zwiększenia wiedzy na temat możliwości uzyskania pomocy i placówek oferujących pomoc.
---	---

V. SKALA ZJAWISKA PRZEMOCY W RODZINIE W POWIECIE PABIANICKIM

Skala zjawiska przemocy w rodzinie została opracowana na podstawie pozyskanych danych z instytucji działających na terenie powiatu pabianickiego zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie.

Działania podejmowane wobec ofiar i sprawców przemocy w rodzinie w latach 2016-2020 przez podmioty odpowiedzialne za udzielanie pomocy.

Na terenie powiatu pabianickiego w 2020 r., podobnie jak w latach ubiegłych, rodzinom dotkniętym przemocą domową pomocy w różnych formach udzielały zgodnie ze swoimi kompetencjami przede wszystkim:

- gminne i miejskie ośrodki pomocy społecznej,
- Zespoły Interdyscyplinarne
- Komenda Powiatowa Policji,
- Sąd Rejonowy w Pabianicach i kuratorzy,
- Prokuratura,
- gminne i miejskie komisje rozwiązywania problemów alkoholowych
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie

Przedstawione poniżej dane obrazują zakres problemu przemocy w rodzinie w Powiecie Pabianickim przestrzeni lat 2016-2020

1. Komenda Powiatowa Policji w Pabianicach

a) Działania podejmowane przez policję.

Tabela 1 Liczba przeprowadzonych przez policję interwencji domowych w latach 2016-2020

Podejmowane działania	2016r.	2017 r.	2018 r.	2019 r.	I-VI 2020 r.
Liczba przeprowadzonych interwencji domowych ogółem	1686	1975	1698	1418	980
W tym: dotyczących przemocy domowej (procedura NK)	91	125	82	104	37

Źródło: opracowanie własne na podstawie statystyk udostępnionych przez policję.

Ze statystyk Komendy Powiatowej Policji w Pabianicach wynika, że w latach 2016-2020 funkcjonariusze często podejmowali interwencje domowe, jednak tylko kilka procent z nich stanowiły interwencje dotyczące przemocy domowej:

Tabela 2 Odsetek interwencji policji związanych z przemocą w rodzinie (procedura NK) wśród wszystkich interwencji domowych w latach 2016-2020

Rok	2016	2017	2018	2019	I-VI 2020
% interwencji policji związanych z przemocą w rodzinie (procedura NK) wśród wszystkich interwencji domowych	5,4	6,3	4,8	7,3	3,8

Źródło: opracowanie własne na podstawie statystyk udostępnionych przez policję.

Jak widać liczba interwencji przeprowadzanych z wykorzystaniem procedury NK w latach kolejnych utrzymuje się na podobnym poziomie.

b) Ofiary przemocy domowej w statystykach policyjnych.

Tabela 3 Ofiary przemocy w rodzinie w statystykach policyjnych w latach 2016-2020

Osoby, co do których istnieje podejrzenie, że są dotknięte przemocą w rodzinie	2016r.	2017 r.	2018 r.	2019 r.	I-VI 2020 r.
Liczba osób ogółem	102	215	135	113	51
W tym: - kobiety	83	172	110	100	43
- mężczyźni	10	19	16	5	6
- małoletni	9	24	9	8	2

Źródło: opracowanie własne na podstawie statystyk udostępnionych przez policję.

Z w/w danych wynika, iż ofiarami przemocy domowej najczęściej są kobiety.

Tabela 4 Odsetek kobiet, mężczyzn i małoletnich wśród ofiar przemocy w rodzinie w statystykach policyjnych w latach 2016-2020

Rok	2016	2017	2018	2019	I-VI 2020
% kobiet wśród wszystkich ofiar przemocy domowej	81,4	80,0	81,5	88,5	84,3
% mężczyzn wśród wszystkich ofiar przemocy domowej	9,8	8,8	11,8	4,4	11,8
% małoletnich wśród wszystkich ofiar przemocy domowej	8,8	11,2	6,7	7,1	3,9

Źródło: opracowanie własne na podstawie statystyk udostępnionych przez policję.

Z ww. danych wynika, że odsetek kobiet, mężczyzn i małoletnich wśród ofiar przemocy domowej na przestrzeni kolejnych lat utrzymuje się na podobnym poziomie. Największy odsetek ofiar, około 80% lub więcej w każdym roku, to kobiety.

c) Sprawcy przemocy domowej w statystykach policyjnych.

Tabela 5 Sprawcy przemocy w rodzinie w statystykach policyjnych w latach 2016-2020

Osoby, co do których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie	2016r.	2017 r.	2018 r.	2019 r.	I-VI 2020 r.
Liczba osób ogółem:	91	174	124	108	49
W tym: - kobiety	5	12	11	5	4
- mężczyźni	86	162	113	102	44
- małoletni	0	0	0	1	1

Źródło: opracowanie własne na podstawie statystyk udostępnionych przez policję.

Ze statystyk policyjnych wynika, że sprawcami przemocy domowej najczęściej są mężczyźni.

Tabela 6 Odsetek kobiet, mężczyzn i małoletnich wśród wszystkich osób, co do których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie -w latach 2016-2020

Odsetek osób, co do których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie	2016r.	2017 r.	2018 r.	2019 r.	I-VI 2020 r.
% kobiet	5,5	6,9	8,9	4,6	8,2
% mężczyzn	94,5	93,1	91,1	94,5	89,8
% małoletnich	0,0	0,0	0,0	0,9	2,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie statystyk udostępnionych przez policję.

Z ww. danych wynika, że odsetek kobiet i mężczyzn wśród sprawców przemocy utrzymuje się na tym samym poziomie. Największy odsetek sprawców, około 90% lub więcej w każdym roku, to mężczyźni, kobiety stanowią niecałe 9% sprawców. W 2019 i 2020 roku wśród sprawców pojawiły się również osoby małoletnie, w każdym roku była to jedna osoba.

Tabela 7 Liczba osób, co do których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie, które w trakcie interwencji policji były pod wpływem alkoholu -w latach 2016-2020

Osoby, co do których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie będące w trakcie interwencji pod wpływem alkoholu	2016r.	2017 r.	2018 r.	2019 r.	I-VI 2020 r.
Liczba osób pod wpływem alkoholu ogółem:	81	131	87	74	32
W tym: - kobiety	5	6	8	0	2
- mężczyźni	76	125	79	74	30
- małoletni	0	0	0	0	0

Źródło: opracowanie własne na podstawie statystyk udostępnionych przez policję.

Z ww. danych wynika, że zdecydowaną większość sprawców, którzy w trakcie interwencji policji byli pod wpływem alkoholu stanowili mężczyźni. Biorąc jednak pod uwagę, że w statystykach tych sprawcami w ogóle przeważnie są mężczyźni i porównując odsetek sprawców pod wpływem alkoholu wśród mężczyzn i kobiet można stwierdzić, że jest on podobny, co obrazuje poniższa tabela.

Tabela 8 Odsetek osób będących w trakcie interwencji policji pod wpływem alkoholu wśród osób, co do których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie w latach 2016-2020

Rok	2016r.	2017 r.	2018 r.	2019 r.	I-VI 2020 r.
% sprawców przemocy pod wpływem alkoholu ogółem	89,0	75,3	70,2	68,5	65,3
% sprawców przemocy pod wpływem alkoholu wśród kobiet	100,0	50,0	72,7	0,0	50,0
% sprawców przemocy pod wpływem alkoholu wśród mężczyzn	88,4	77,2	69,9	72,5	68,2

Źródło: opracowanie własne na podstawie statystyk udostępnionych przez policję.

Z danych KPP w Pabianicach wynika, że niezależnie od płci większość sprawców przemocy domowej była w trakcie interwencji pod wpływem alkoholu. Należy jednak

zaznaczyć, że jak wynika z powyższej tabeli odsetek sprawców pod wpływem alkoholu co roku sukcesywnie spada, na przestrzeni lat 2016-2020 aż o ok. 20%. Z danych, jakie można znaleźć natomiast na stronie Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych wynika jednoznacznie, że spożycie alkoholu w przeliczeniu na jednego mieszkańca w Polsce od lat co roku rośnie. Można więc założyć, że spadek sprawców pod wpływem alkoholu wynika nie z mniejszego jego spożycia tylko z tego, że przemoc przestaje być kojarzona wyłącznie z awanturami wszczynanymi przez pijanego sprawcę a policja jest wzywana również w innych sytuacjach, które są klasyfikowane w trakcie interwencji jako przemoc w rodzinie.

Tabela 9 Liczba osób, co do których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie, które w wyniku interwencji zostały przewiezione do policyjnych pomieszczeń dla osób zatrzymanych do wytrzeźwienia w latach 2016-2020

Osoby, co do których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie, przewiezione do PDOZ	2016r.	2017 r.	2018 r.	2019 r.	I-VI 2020 r.
Liczba osób przewiezionych w wyniku interwencji do PDOZ ogółem:	0	10	16	33	22
W tym: - kobiety	0	0	2	0	2
- mężczyźni	0	10	14	33	20
- małoletni	0	0	0	0	0

Źródło: opracowanie własne na podstawie statystyk udostępnionych przez policję.

Ze statystyk policyjnych wynika, że w trakcie interwencji zatrzymywani do wytrzeźwienia byli prawie wyłącznie mężczyźni, przy czym co roku odsetek sprawców-mężczyzn będących w trakcie interwencji pod wpływem alkoholu, którzy zostali zatrzymani do wytrzeźwienia znacząco wzrastał – w 2017 r. 8% sprawców-mężczyzn pod wpływem alkoholu zostało zatrzymanych do wytrzeźwienia, w 2018 r. – 17,7%, w 2019 – 44,5 % a w I połowie 2020 aż 66,7%. W statystykach policyjnych nie załączono wyjaśnienia czy wynika to z tego, że w kolejnych latach wśród sprawców-mężczyzn pod wpływem alkoholu było więcej osób o bardzo wysokiej zawartości alkoholu we krwi czy wzrastał poziom agresji czy też były innego przyczyny tej tendencji. Wśród kobiet-sprawców przemocy, również zdarzały się osoby pod wpływem alkoholu. Liczba zatrzymanych kobiet wydaje się znikoma w porównaniu do zatrzymanych mężczyzn-sprawców, ale biorąc pod uwagę ogólna liczbę

kobiet-sprawców przemocy, które były w trakcie interwencji pod wpływem alkoholu okazuje się, że w 2018 r. zatrzymano do wytrzeźwienia 25% z nich a w I połowie 2020 r. aż 100%.

Tabela 10 Liczba wszczętych przez policję postępowań przygotowawczych dotyczących przemocy domowej w latach 2016-2020

Rok	2016	2017	2018	2019	I-VI 2020
Liczba wszczętych postępowań	74	59	53	42	11

Źródło: opracowanie własne na podstawie statystyk udostępnionych przez policję.

Biorąc pod uwagę liczbę interwencji policji dotyczących przemocy w rodzinie można stwierdzić, że postępowania przygotowawcza w 2016 r. były wszczęte w 81,3% przypadków, w 2017 r. w 47,2% przypadków, w 2018 r. w 64,6% przypadków, w 2019 r. – 40,4% przypadków a w I połowie 2020 r. w 29,7 % przypadków.

2. Gminne Komisje Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

a) Kontakty z klientami w związku z występowaniem zjawiska przemocy w rodzinie – liczba zarejestrowanych ofiar i sprawców przemocy.

Tabela 11 Kontakty komisji rozwiązywania problemów alkoholowych z terenu powiatu pabianickiego ze sprawcami przemocy w rodzinie w latach 2016-2020.

Kontakty z klientami KRPA w związku ze zjawiskiem przemocy w rodzinie – SPRAWCY przemocy w rodzinie					
Rok	2016	2017	2018	2019	I-VI 2020
Gmina					
miejska Pabianice	26	26	20	20	20
wiejska Pabianice	8	4	2	4	2 (1K/1M)
Dobroń	3	2	2	6	0
Konstantynów	16	8	11	11	2 (2K/0M)
Ksawerów	2	1(1K)	6	4	2
Lutomiersk	6	2	4	2	2

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych udostępnionych przez komisje rozwiązywania problemów alkoholowych z terenu powiatu pabianickiego.

Z danych przekazanych przez komisje wynika, że wśród ich klientów sprawcami przemocy są praktycznie wyłącznie mężczyźni – liczba mężczyzn będących sprawcami przemocy w rodzinie jest równa ogólnej licznie sprawców wskazanych w powyższej tabeli poza nielicznymi wyjątkami, które zostały dodatkowo opisane.

Tabela 12 Kontakty komisji rozwiązywania problemów alkoholowych z terenu powiatu pabianickiego ze ofiarami przemocy w rodzinie w latach 2016-2020.

Kontakty z klientami KRPA w związku ze zjawiskiem przemocy w rodzinie – OFIARY przemocy w rodzinie					
Rok	2016	2017	2018	2019	I-VI 2020
Gmina					
miejska Pabianice	12	15	17	20	11 (10K/1M)
wiejska Pabianice	1	6	3	4	2
Dobroń	6	2	2	6	0
Konstantynów	16	8	7	7	2
Ksawerów	2	1	2(1K/1M)	4	2
Lutomiersk	6	2	4	2	2

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych udostępnionych przez komisje rozwiązywania problemów alkoholowych z terenu powiatu pabianickiego.

Z danych przekazanych przez komisje wynika, że wśród ich klientów ofiarami przemocy są praktycznie wyłącznie kobiety – liczba kobiet będących ofiarami przemocy w rodzinie jest równa licznie ofiar wskazanych w powyższej tabeli poza nielicznymi wyjątkami poza nielicznymi wyjątkami, które zostały dodatkowo opisane.

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Dłutowie, podobnie jak w latach wcześniejszych, w latach 2016-2020 nie podejmowała żadnych działań w związku z występowaniem zjawiska przemocy w rodzinie.

b) Działania podejmowane przez KRPA w związku z występowaniem zjawiska przemocy w rodzinie:

Działania podejmowane przez miejskie i gminne komisje rozwiązywania problemów alkoholowych polegały głównie na wzywaniu sprawców przemocy na rozmowy interwencyjne, kierowaniu ofiar przemocy do placówek terapeutycznych albo grup wsparcia a w uzasadnionych przypadkach powiadamianiu o zjawisku występowania przemocy domowej policji, Sądu Rejonowego w Pabianicach i innych służb, głównie zespołów interdyscyplinarnych.

Tabela 13 Działania podejmowane przez komisje rozwiązywania problemów alkoholowych z terenu powiatu pabianickiego w latach 2016-2020

Powiadomienie policji					
Rok	2016	2017	2018	2019	I-VI 2020
Gmina					

miejska Pabianice	6	0	0	0	0
Powiadomienie sądu rodzinnego o sytuacji dziecka					
Lutomiersk	0	0	0	1	0
Powiadomienie innych służb o sytuacji rodziny w ramach procedury Niebieskiej Karty					
miejska Pabianice	6	4	8	0	0
Konstantynów	0	2	0	1	0
Wezwanie nadużywającego alkoholu sprawcy przemocy na rozmowę interwencyjną					
miejska Pabianice	40	26	20	20	16
wiejska Pabianice	8	4	2	4	2
Dobroń	3	0	0	0	0
Konstantynów	16	9	11	4	1
Ksawerów	7	0	0	4	0
Lutomiersk	6	2	4	2	2
Skierowanie dorosłych ofiar przemocy do specjalistycznych placówek terapeutycznych					
wiejska Pabianice	0	0	0	2	0
Dobroń	6	0	0	0	0
Konstantynów	8	9	11	7	0
Skierowanie do wzięcia udziału w grupie wsparcia					
Dobroń	2	2	2	4	0
Konstantynów	8	0	0	4	0

Zródło: opracowanie własne na podstawie danych udostępnionych przez komisje rozwiązywania problemów alkoholowych z terenu powiatu pabianickiego.

Ponadto komisje w pojedynczych przypadkach podejmowały też inne działania jak np. kierowanie klientów do terapeuty i psychologa - MKRPA w Pabianicach, GKRPA w Ksawerowie, kierowanie dzieci do grupy socjoterapeutycznej – GKRPA w Konstantynowie.

Jak wynika z w/w informacji komisje rozwiązywania problemów alkoholowych w ramach swoich działań, prowadzenia poradnictwa i przeciwdziałania przemocy w rodzinie, udzielają rodzinom dotkniętym uzależnieniami i przemocą domową wszechstronnej pomocy, wyczerpujących informacji na temat właściwych w danych okolicznościach sposobów postępowania oraz dostępnej oferty instytucji pomocowych, współpracują z Policją, Sądem Rejonowym oraz innymi instytucjami w ramach prowadzenia interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, wspierają rodziny, w których występują problemy alkoholowe oraz przemoc poprzez objęcie wywodzących się z nich dzieci działaniami wychowawczymi.

3. Ośrodki Pomocy Społecznej

Ośrodki Pomocy Społecznej udzielają ofiarom przemocy w rodzinie pomocy socjalnej, pomocy w formie poradnictwa psychologicznego, prawnego, zawodowego, rodzinnego, informują między innymi o konieczności przeprowadzenia badania lekarskiego w celu ustalenia przyczyn i rodzaju uszkodzeń ciała związanych z użyciem przemocy w rodzinie w celu uzyskania zaświadczenia lekarskiego – tzw. obdukcji lekarskiej, pomagają ofiarom przemocy domowej w uzyskaniu lokalu z zasobów gminy.

Na terenie Powiatu Pabianickiego działa 7 ośrodków pomocy społecznej.

a) Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dłutowie

Ośrodek pomocy społecznej w Dłutowie w ramach realizacji Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2015 – 2020, przyjętego Uchwałą nr IV/20/15 Rady Gminy Dłutów z dnia 19 marca 2015 r., udziela ofiarom przemocy domowej informacji o prawach osób dotkniętych przemocą, prowadzi monitoring w rodzinach, udziela pomocy finansowej, pomocy w formie pracy socjalnej, pomocy psychologicznej w Punkcie Konsultacyjnym dla Ofiar Przemocy w Rodzinie, który działa w Domu Kultury w Dłutowie, ul. Polna 3, organizuje dla dzieci z rodzin dotkniętych zjawiskiem przemocy domowej pomoc pedagogiczną w szkołach a ponadto kieruje wnioski do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Dłutowie, informuje o możliwości skorzystania z mediacji w NZOZ, ul. Żytnia 13/17 w Pabianicach, skorzystania ze wsparcia w Lokalnym Punkcie Pomocy Osobom Pokrzywdzonym Prześstępstwem

w Pabianicach, ul. Moniuszki 15. W ramach wsparcia ofiar przemocy w rodzinie Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dłutowie współpracuje również z policją i ośrodkiem zdrowia w Dłutowie i kuratorami sądowymi. Ponadto Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dłutowie w ramach swoich możliwości realizuje działania skierowane do sprawców przemocy w rodzinie - terapię wspierającą dla osób stosujących przemoc w rodzinie w Punkcie Konsultacyjnym w Domu Kultury, a także kieruje sprawców na rozmowy z dzielnicowym, kieruje sprawców uzależnionych od alkoholu, narkotyków i innych środków psychoaktywnych do odbycia leczenia w Ośrodku Monar w Kęślinach oraz Ośrodka Leczenia, Terapii i Rehabilitacji Uzależnień w Sokolnikach czy też leczenia alkoholizmu w szpitalu w Warcie.

W 2016 r. Zespół Interdyscyplinarny działający przy GOPS w Dłutowie odbył 10 spotkań, grupy robocze zebrały się 16 razy. W związku ze zgłoszeniem występowania zjawiska przemocy w rodzinie Zespół objął różnorodnym wsparciem 7 rodzin, 4 osoby podejrzane o stosowanie przemocy zostały skierowane do Punktu Konsultacyjnego w celu podjęcia terapii. W wyniku podjętych ustaleń w jednym przypadku wobec sprawcy złożone zostało zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa do Prokuratury Rejonowej w Pabianicach.

W 2017 r. Zespół Interdyscyplinarny odbył 14 spotkań, grupy robocze zebrały się również 14 razy, w wyniku podjętych działań 4 rodziny otrzymały pomoc finansową, jedna rodzina została objęta wsparciem asystenta rodziny. Ponadto 3 sprawców zostało skierowanych do Punktu Konsultacyjnego w celu podjęcia terapii, 1 sprawca został skierowany do udziału w terapii dla osób uzależnionych i stosujących przemoc do punktu konsultacyjnego w Petrykozach, 2 sprawców przemocy ukończyło terapię stacjonarną w ośrodkach leczenia uzależnień w Zgierzu i Warcie. W wyniku podjętych ustaleń wobec dwóch sprawców złożone zostało zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa do Prokuratury Rejonowej w Pabianicach. Ponadto w przypadku jednej rodziny do Sądu Rejonowego w Pabianicach został skierowany wniosek o wgląd w sytuację dziecka.

W 2018 r. Zespół Interdyscyplinarny odbył 7 spotkań, grupy robocze zebrały się 13 razy. W wyniku podjętych działań 1 ofiara przemocy została skierowana do Punktu Pomocy Osobom Pokrzywdzonym Przystępstwem w Pabianicach, gdzie uzyskała pomoc psychologiczną. Ponadto 4 sprawców zostało skierowanych do Punktu Konsultacyjnego w celu podjęcia terapii, wobec jednego skierowano wniosek do Gminnej Komisji

Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, 2 sprawców zostało skierowanych do udziału w terapii stacjonarnej dla osób uzależnionych w Szpitalu Wojewódzkim w Sieradzu.

W 2019 r. Zespół Interdyscyplinarny odbył 12 spotkań, grupy robocze zebrały się 9 razy. Zespół objął pomocą 9 rodzin, w tym 5, w których procedura Niebieskie Karty została wszczęta w 2018 r. Pomocy finansowej i rzeczowej w związku z występowaniem zjawiska przemocy w rodzinie udzielono 1 rodzinie, 1 została objęta wsparciem asystenta rodziny, 1 osoba dotknięta przemocą została skierowana do Pabianickiego Centrum medycznego w celu podjęcia terapii uzależnienia od alkoholu, 3 sprawców zostało skierowanych do Punktu Konsultacyjnego w celu podjęcia terapii, wobec jednego skierowano wniosek do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

W I półroczu 2020 r. Zespół Interdyscyplinarny odbył 4 spotkania, grupy robocze zebrały się 15 razy. Ze względu na stan epidemii pracownicy socjalni monitorowali rodziny w których występowało zjawisko przemocy domowej telefonicznie. Jedna rodzina dotknięta przemocą była objęta wsparciem asystenta rodziny, 1 osoba dotknięta przemocą korzystała z pomocy terapeuty w Wiejskim Ośrodku Zdrowia w Petrykozach. W wyniku podjętych działań wobec jednego sprawcy skierowano wniosek do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, dwóch zostało skierowanych do Punktu Konsultacyjnego w Dłutowie, jeden korzystał z prywatnej terapii psychologicznej.

Tabela 14 Liczba Niebieskich kart założonych w gminie Dłutów w latach 2016-2020

Rok	2016	2017	2018	2019	I-VI 2020
Liczba założonych niebieskich kart	9	13	6	4	3

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych udostępnionych przez GOPS w Dłutowie

b) Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dobroniu

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dobroniu świadczy na rzecz ofiar przemocy w rodzinie pomoc w formie wsparcia socjalnego, prawnego, psychologicznego, zawodowego i rodzinnego w ramach realizacji Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2011-2021 przyjętego Uchwałą nr XIII/80/2011 Rady Gminy w Dobroniu z dnia 27.10.2011r. Przy Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Dobroniu funkcjonuje zespół interdyscyplinarny. Na terenie gminy Dobroń przy GOPS w Dobroniu działa od 2012r. Punkt Wsparcia Interwencyjno-Psychologicznego, który

proceedzi poradnictwo specjalistyczne z zakresu psychologii, interwencji kryzysowej, do tego punktu kierowane są osoby doznające przemocy w rodzinie.

W 2016r. w ramach realizacji programu GOPS w Dobroniu rozpowszechni ulotki, plakaty, materiały informacyjne, informacje o lokalnej pomocy dla osób uwikłanych w zjawisko przemocy domowej, informacj o zorganizowanym przez Prokuratur Rejonową w asku "Tygodniu Pomocy Ofiarom Przespstw". Ponadto zorganizowane zostały 2 spotkania informacyjne z mieszkańcami gminy a podczas wywiadówek w szkołach przeprowadzone zostały pogadanki z rodzicami na temat zjawiska przemocy domowej. Zorganizowane zostało rownie szkolenie dla przedstawicieli sądu, oświaty, służby zdrowia, policji, pracowników socjalnych i gminnych komisji rozwiywania problemów alkoholowych, w ktorym wzięło udział 14 osób.

W 2016 r. założono 9 Niebieskich Kart, Zespo Interdyscyplinarny odbył 4 spotkania, poza tym zwoływane były grupy robocze. W rodzinach dotkniętych problemem przemocy prowadzony by stały monitoring przez pracowników socjalnych i policj. 2 osoby skorzystały z poradnictwa medycznego, 2 z poradnictwa zawodowego i rodzinnego, 2 z pomocy prawnej, 8 osób z poradnictwa psychologicznego oraz 3 osoby z indywidualnej terapii psychologicznej. Podjęto rownie działania wobec 3 osób uzależnionych od alkoholu.

W 2017r. rownie były rozpowszechniane informacje o lokalnej pomocy, ulotki i plakaty związane z tematyk przemocy w rodzinie, ponadto informacje o spotkaniu zorganizowanym w Pabianicach przez Fundacj Interwencji Kryzysowej i Pomocy Psychologicznej, zorganizowanym przez Prokuratur Rejonową w asku "Tygodniu Pomocy Ofiarom Przespstw", jak w roku poprzednim zorganizowane zostało szkolenie dla przedstawicieli sądu, oświaty, służby zdrowia, policji, pracowników socjalnych i gminnych komisji rozwiywania problemów alkoholowych, w ktorym wzięło udział 17 osób.

W 2017 r. założono 24 Niebieskie Karty, ponadto kontynuowano działania w 3 rodzinach, w ktorych procedura została wszczęta w roku poprzednim. Zespo Interdyscyplinarny odbył 4 spotkania, poza tym zwoływane były grupy robocze. W rodzinach dotkniętych problemem przemocy prowadzony by stały monitoring przez pracowników socjalnych i policj. 6 osób skorzystało z pomocy prawnej, 9 osób z poradnictwa psychologicznego oraz 3 osoby z indywidualnej terapii psychologicznej. Podjęto rownie działania wobec 3 osób uzależnionych od alkoholu.

W 2018 r. również upowszechniano informacje o lokalnej pomocy, ulotki i plakaty związane z tematyką przemocy w rodzinie, spotkaniu zorganizowanym przez Prokuraturę Rejonową w Łasku "Tygodniu Pomocy Ofiarom Przestępstw", jak w latach poprzednich zorganizowane zostało szkolenie dla przedstawicieli sądu, oświaty, służby zdrowia, policji, pracowników socjalnych i gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, w którym wzięło udział 12 osób.

W 2018 r. założono 9 Niebieskich Kart, ponadto kontynuowano oddziaływania w 8 rodzinach, w których procedura została wszczęta w roku poprzednim. Zespół Interdyscyplinarny odbył 4 spotkania, poza tym zwoływane były grupy robocze. W rodzinach dotkniętych problemem przemocy prowadzony był stały monitoring przez pracowników socjalnych i policję. 4 rodziny skorzystały z pomocy prawnej, 3 osoby z poradnictwa psychologicznego oraz 1 osoba z indywidualnej terapii psychologicznej. Podjęto również działania wobec 1 osoby uzależnionej od alkoholu.

W 2019 r. w ramach realizacji programu podejmowane były podobne działania, jak latach poprzednich tj. rozpowszechnianie informacji na temat lokalnej pomocy, spotkaniu zorganizowanym przez Prokuraturę Rejonową w Łasku "Tygodniu Pomocy Ofiarom Przestępstw", jak w latach poprzednich zorganizowane zostało szkolenie dla przedstawicieli sądu, oświaty, służby zdrowia, policji, pracowników socjalnych i gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, w którym wzięło udział 15 osób.

W 2019 r. założono 19 Niebieskich Kart, ponadto kontynuowano oddziaływania w 5 rodzinach, w których procedura została wszczęta w latach ubiegłych. Zespół Interdyscyplinarny odbył 4 spotkania, poza tym zwoływane były grupy robocze. W rodzinach dotkniętych problemem przemocy prowadzony był stały monitoring przez pracowników socjalnych i policję. 6 rodzin skorzystało z pomocy prawnej, 3 osoby z poradnictwa psychologicznego. Podjęto również działania wobec 1 osoby uzależnionej od alkoholu.

W I półroczu 2020 r. również upowszechniano ulotki, plakaty o tematyce związanej z przemocą domową, informacje o lokalnej pomocy, zorganizowanym przez Prokuraturę Rejonową w Łasku "Tygodniu Pomocy Ofiarom Przestępstw".

W I połowie 2020 r. założono 4 Niebieskich Kart, ponadto kontynuowano oddziaływania w 9 rodzinach, w których procedura została wszczęta w latach poprzednich. Zespół Interdyscyplinarny odbył 1 spotkanie, poza tym zwoływane były grupy robocze. W rodzinach dotkniętych problemem przemocy prowadzony był stały monitoring przez

pracowników socjalnych i policję. Podjęto również działania wobec 1 osoby uzależnionej od alkoholu.

Zespół interdyscyplinarny oraz grupy robocze w ramach wykonywanych czynności podejmowały również działania w stosunku do osób podejrzanych o stosowanie przemocy w rodzinie, głównie informowanie o ofercie programów korekcyjno-edukacyjnych dla sprawców przemocy na terenie województwa łódzkiego oraz zapewnienie pomocy psychologicznej w innych punktach niż działający przy GOPS w Dobroniu.

Tabela 15 Liczba Niebieskich kart założonych w gminie Dobroń w latach 2016-2020

Rok	2016	2017	2018	2019	I-VI 2020
Liczba założonych niebieskich kart	9	24	9	19	4

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych udostępnionych przez GOPS w Dobroniu

c) Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Konstancynie Łódzkim

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Konstancynie realizuje zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie w ramach realizacji Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2017-2021 przyjętego Uchwałą nr XLI/322/17 /80/2011 Rady Miejskiej w Konstancynie z dnia 30 listopada 2017 r., który jest kontynuacją Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2012-2016 przyjętego w marcu 2012r. Pracownicy socjalni ośrodka podejmują interwencje w rodzinach dotkniętych przemocą domową, zajmują się prowadzeniem pracy socjalnej, która ma na celu pomoc ofiarom przemocy domowej we wzmacnianiu zdolności prawidłowego funkcjonowania i pełnienia ról społecznych, informują o przysługujących ofiarom przemocy domowej świadczeniach i dostępnych formach pomocy m.in. finansowej, w formie schronienia. Kierują ofiary przemocy domowej do Konstancynowskiego Centrum Pomocy Rodzinie, gdzie mogą uzyskać m.in. wsparcie psychologiczne i prawne. W przypadku wystąpienia takiej potrzeby pracownicy umożliwiają ofiarom uzyskanie schronienia w lokalnym Schronisku dla Bezdomnych. Pracownicy ośrodka pracują również ze sprawcami przemocy informując ich o konsekwencjach prawnych stosowania przemocy w rodzinie. Ponadto w ramach realizacji programu pracownicy podnoszą swoje kompetencje biorąc udział w różnego rodzaju szkoleniach i konferencjach. Gmina Konstancynów co roku przyłączała się do ogólnopolskiej

kampanii „Tydzień Pomocy Osobom Pokrzywdzonym Przeszłości, w ramach której dyżury pełnili specjaliści – pracownik socjalny, dzielnicowy, psycholog i prawnik. Na terenie gminy Konstantynów działa Zespół Interdyscyplinarny.

W 2016r. w ramach edukacji publicznej zakupiono i rozprowadzono wśród mieszkańców gminy materiały edukacyjne dotyczące szeroko rozumianych konsekwencji nadużywania alkoholu, w tym przemocy, rozprowadzono materiały informacyjne na temat przemocy kierowane do młodzieży szkolnej, prowadzono działania edukacyjne na terenie szkół, prowadzono w szkołach programy profilaktyczne. Do przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego wpłynęły 23 Niebieskie Karty. Zespół odbył 6 spotkań, ponadto odbyło się 47 spotkań grup roboczych. W związku z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie udzielono 82 konsultacji psychologicznych. Skorzystało z nich 26 osób, wobec których istniało podejrzenie, że są dotknięte przemocą w rodzinie.

W 2017 r. zakupiono i rozprowadzono wśród mieszkańców gminy materiały edukacyjne, plakaty ulotki skierowane zarówno do dorosłych mieszkańców gminy jak i do młodzieży szkolnej. Realizowano programy profilaktyczne w szkołach. Założono 34 Niebieskie Karty. Zespół Interdyscyplinarny odbył 4 spotkania, ponadto odbyły się spotkania grup roboczych. W związku z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie udzielono 59 konsultacji psychologicznych. Skorzystało z nich 9 osób, wobec których istniało podejrzenie, że są dotknięte przemocą w rodzinie. Ponadto 2 osoby uzyskały wsparcie w formie pomocy prawnej, 1 wsparcia medycznego.

W 2018 r. również zakupiono i rozprowadzono wśród mieszkańców gminy materiały edukacyjne, plakaty ulotki skierowane zarówno do dorosłych mieszkańców gminy jak i do młodzieży szkolnej. Realizowano programy profilaktyczne w szkołach. Założono 11 Niebieskich Kart. Zespół Interdyscyplinarny odbył 5 spotkań, ponadto odbyły się spotkania grup roboczych. W związku z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie udzielono 129 konsultacji psychologicznych. Skorzystało z nich 11 osób, wobec których istniało podejrzenie, że są dotknięte przemocą w rodzinie.

W 2019 r. podobnie, jak w latach ubiegłych zakupiono i rozprowadzono wśród mieszkańców gminy materiały edukacyjne, plakaty ulotki skierowane zarówno do dorosłych mieszkańców gminy jak i do młodzieży szkolnej. Realizowano programy profilaktyczne w szkołach. Założono 17 Niebieskich Kart. Zespół Interdyscyplinarny odbył 5 spotkań, ponadto odbyły się spotkania grup roboczych. W związku z przeciwdziałaniem przemocy

w rodzinie udzielono 61 konsultacji psychologicznych. Skorzystało z nich 11 osób, wobec których istniało podejrzenie, że są dotknięte przemocą w rodzinie.

W I półroczu 2020 r. rozprawdzano z informacjami na temat miejsc, gdzie można uzyskać pomoc na terenie gminy. Założono 6 Niebieskich Kart. Zespół Interdyscyplinarny odbył 3 spotkania, ponadto odbyły się spotkania grup roboczych. W związku z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie udzielono 25 konsultacji psychologicznych. Skorzystało z nich 7 osób, wobec których istniało podejrzenie, że są dotknięte przemocą w rodzinie. Ponadto 3 osoby uzyskały wsparcie w formie pomocy prawnej.

Zespół interdyscyplinarny oraz grupy robocze w ramach wykonywanych czynności podejmowały również działania w stosunku do sprawców przemocy w rodzinie-spotkania z psychologiem i terapeutą uzależnień.

Tabela 16 Liczba Niebieskich kart założonych w gminie Konstantynów w latach 2016-2020

Rok	2016	2017	2018	2019	I-VI 2020
Liczba założonych niebieskich kart	23	34	11	17	6

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych udostępnionych przez MOPS w Konstantynowie.

d) Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Ksawerowie

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy realizuje w ramach Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2014-2020 przyjętego Uchwałą Rady Gminy Ksawerów z dnia 30 października 2013 r. Podejmowane działania polegają głównie na uruchamianiu procedury Niebieskie Karty, kierowaniu osób stosujących przemoc do punktu konsultacyjnego, poradnictwie specjalistycznym, monitorowaniu rodzin przez pracowników socjalnych i policję, zakupie i rozprowadzaniu materiałów i ulotek profilaktycznych.

W 2016 r. działający na terenie gminy Zespół Interdyscyplinarny odbył 4 spotkania, ponadto odbywały się spotkania grup roboczych. W związku ze zgłoszeniem występowania przemocy w rodzinie 14 (16 osób) rodzin zostało objętych wsparciem, 4 osoby skorzystały z porad psychologicznych, 2 osoby z porad prawnych, 7 z poradnictwa socjalnego, 1 osoba z usług opiekuńczych.

W 2017 r. Zespół Interdyscyplinarny odbył 4 spotkania, ponadto odbywały się spotkania grup roboczych. W związku ze zgłoszeniem występowania przemocy w rodzinie 17 rodzin (37 osób) zostało objętych wsparciem psychologicznym oraz socjalnym.

W 2018 r. w ramach przeciwdziałania przemocy i podnoszenia świadomości społecznej na temat zjawiska przemocy w rodzinie zrealizowano w gminie projekt „Nie tylko bicie boli”, w ramach którego m.in. przeprowadzono badania ankietowe wśród mieszkańców, zorganizowano warsztaty dla rodziców, szkolenia dla pracowników oświaty, wystawiono przedstawienie teatralne dla dzieci a klas I-III, zorganizowano spotkania ze specjalistami dla starszych dzieci. Zespół Interdyscyplinarny odbył 4 spotkania, ponadto odbywały się spotkania grup roboczych. W związku ze zgłoszeniem występowania przemocy w rodzinie 11 rodzin (22 osoby) zostało objętych wsparciem psychologicznym i socjalnym.

W 2019 r. Zespół Interdyscyplinarny odbył 4 spotkania, ponadto odbywały się spotkania grup roboczych. W związku ze zgłoszeniem występowania przemocy w rodzinie 9 rodzin (18 osób) zostało objętych wsparciem psychologicznym i socjalnym.

W I półroczu 2020 r. . Zespół Interdyscyplinarny odbył 1 spotkanie. W związku ze zgłoszeniem występowania przemocy w rodzinie 1 rodzina (2 osoby) została objęta wsparciem psychologicznym oraz socjalnym.

Tabela 17 Liczba Niebieskich kart założonych w gminie Ksawerów w latach 2016-2020

Rok	2016	2017	2018	2019	I-VI 2020
Liczba założonych niebieskich kart	18	16	9	10	1

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych udostępnionych przez GOPS w Ksawerowie.

e) Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Lutomiersku

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie został przyjęty Uchwałą nr VIII/47/11 Rady Gminy Lutomiersk z dnia 19 kwietnia 2011 r. Na terenie Gminy Lutomiersk działa Gminny Zespół Interdyscyplinarny, który w ramach swoich działań diagnozuje problem przemocy w rodzinie, podejmuje działania w środowiskach zagrożonych przemocą, inicjuje interwencje w środowiskach dotkniętych przemocą, rozpowszechnia informacje o instytucjach, osobach i możliwościach uzyskania pomocy w środowisku lokalnym, inicjuje działania w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie.

W 2016 r. odbyło się 5 posiedzeń Zespołu Interdyscyplinarnego, który objął swoimi działaniami 16 rodzin. Odbyły się spotkania 16 grup roboczych, z których 2 realizowały działania w ramach procedury wszczętej w roku poprzednim. Założono 14 Niebieskich Kart.

W 2017 r. odbyły się 4 posiedzenia Zespołu Interdyscyplinarnego, który objął swoimi działaniami 14 rodzin (24 osoby). Rodziny zostały objęte poradnictwem specjalistycznym-socjalnym. Założono 15 Niebieskich Kart.

W 2018 r. odbyło się 6 posiedzeń Zespołu Interdyscyplinarnego, który objął swoimi działaniami 20 rodzin (44 osoby). Rodziny zostały objęte poradnictwem specjalistycznym-socjalnym. Założono 16 Niebieskich Kart.

W 2019 r. odbyło się 9 posiedzeń Zespołu Interdyscyplinarnego, który objął swoimi działaniami 11 rodzin (30 osób). Rodziny zostały objęte poradnictwem specjalistycznym, w tym 5 osób poradnictwem psychologicznym, 1 osoba prawnym, 13 osób socjalnym. Założono 13 Niebieskich Kart.

W I półroczu 2020 r. odbyły się 3 posiedzenia Zespołu Interdyscyplinarnego, który objął swoimi działaniami 10 rodzin. Założono 3 Niebieskie Karty.

Tabela 18 Liczba Niebieskich kart założonych w gminie Lutomiersk w latach 2016-2020

Rok	2016	2017	2018	2019	I-VI 2020
Liczba założonych niebieskich kart	14	15	16	13	3

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych udostępnionych przez GOPS w Lutomiersku.

f) Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Pabianicach

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Pabianicach prowadzi działania z zakresu przeciwdziałania przemocy w ramach realizacji Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2017 – 2022 dla gminy Pabianice przyjętego Uchwałą nr XLV/386/2017 Rady Gminy Pabianice z dnia 29 września 2017 r. Program jest kontynuacją programów z lat ubiegłych.

W ramach realizacji programu ośrodek oferuje specjalistyczne poradnictwo, prowadzi działania informacyjne rozprowadzając plakaty, ulotki, realizując kampanie informacyjne na stronie ośrodka i w mediach społecznościowych, współpracuje z innymi instytucjami (policja, służba kuratorska, oświata, komisja rozwiązywania problemów alkoholowych, sąd).

W 2016 r. w związku ze zgłoszeniem przemocy w rodzinie 27 rodzin zostało objętych pomocą, w tym 9 psychologiczną, 7 prawną, 5 socjalną. Założono 19 Niebieskich Kart. Zespół Interdyscyplinarny odbył 4 spotkania, ponadto odbywały się spotkania grup roboczych.

W 2017 r. założono 15 Niebieskich Kart. Zespół Interdyscyplinarny odbył 4 spotkania, ponadto utworzono 11 grup roboczych. Udzielono pomocy 7 osobom uzależnionym od alkoholu, zrealizowano 19 konsultacji psychologicznych, 8 prawnych.

W 2018 r. założono 17 Niebieskich Kart. Zespół Interdyscyplinarny odbył 4 spotkania, utworzono 12 grup roboczych. Udzielono pomocy 7 osobom uzależnionym od alkoholu, zrealizowano 18 konsultacji psychologicznych, 4 prawne, skierowano 3 wnioski do sądu o wgląd w sytuację dzieci.

W 2019 r. założono 5 Niebieskich Kart. Zespół Interdyscyplinarny odbył 4 spotkania, utworzono 5 grup roboczych. Objęto wsparciem grup roboczych 11 rodzin, w tym rodziny w których kontynuowana była procedura wszczęta w roku poprzednim, udzielono pomocy 4 osobom uzależnionym od alkoholu, 7 osób objęto wsparciem psychologicznym, 4 prawnym, skierowano 1 wniosek do Prokuratury Rejonowej w Pabianicach, postępowanie zakończyło się skazaniem skierowano 4 wnioski do sądu o wgląd w sytuację dzieci.

W I półroczu 2020 r. założono 3 Niebieskie Karty. Zespół Interdyscyplinarny odbył 2 spotkania, utworzono 3 grupy robocze. Udzielono pomocy 6 osobom uzależnionym od alkoholu, zrealizowano 6 konsultacji psychologicznych, skierowano 1 wniosek do sądu o wgląd w sytuację dzieci.

Tabela 19 Liczba Niebieskich kart założonych w gminie wiejskiej Pabianice w latach 2016-2020

Rok	2016	2017	2018	2019	I-VI 2020
Liczba założonych niebieskich kart	19	15	17	5	3

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych udostępnionych przez GOPS w Pabianicach

g) Miejskie Centrum Pomocy Społecznej w Pabianicach

Miejskie Centrum Pomocy Społecznej w Pabianicach udziela pomocy ofiarom przemocy w rodzinie w ramach realizacji Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Miasta Pabianic na lata 2020-2022, przyjętego Uchwałą nr VXVI/197/20 Rady Miejskiej w Pabianicach z dnia 8 stycznia 2020 r. Program jest

kontynuacją programów z lat ubiegłych. MCPS w Pabianicach w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie współpracuje ściśle z Zespołem Interdyscyplinarnym oraz Punktem Konsultacyjnym ds. Przemocy w Rodzinie.

W ramach realizacji programu podejmowano m.in. działania zmierzające do przerwania przemocy w rodzinie, prowadzono indywidualne programy ochrony ofiar przed przemocą i programy ochrony dzieci przed przemocą, udzielano osobom doznającym przemocy wsparcia psychologicznego, prawnego i innego, obejmowano rodziny z problemem przemocy wsparciem asystentów rodziny, współpracowano z kuratorami sądowymi prowadzącymi nadzory w rodzinach, prowadzono współpracę z innymi instytucjami, organizowano szkolenia i warsztaty dla pracowników w celu podniesienia ich kompetencji, prowadzono współpracę z jednostkami prowadzącymi hostele i schronienia dla ofiar przemocy, z organizacjami pozarządowymi realizującymi programy wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie, uruchamiano i realizowano procedurę Niebieskie Karty.

W 2016 r. do przewodniczącej Zespołu Interdyscyplinarnego w Pabianicach wpłynęły 133 nowe Niebieskie Karty. Łącznie zespół prowadził 221 procedur, w tym 88 procedur które były wszczęte w roku poprzednim. Większość Niebieskich Kart zostało założonych przez policję. Powołano 116 grup roboczych, które odbyły 266 spotkań. Osoby doznające przemocy w rodzinie zostały objęte poradnictwem specjalistycznym – zarejestrowano 103 osoby dorosłe i 4 dzieci, w tym 92 osoby nowo przyjęte. Zrealizowano 1277 konsultacji psychologicznych i 226 konsultacji prawnych. Ponadto prowadzona była grupa wsparcia dla osób współzależniowych, w której brało udział ok. 8 osób. Programem ochrony ofiar objęto 103 osoby dorosłe i 55 dzieci, 7 rodzin objęto wsparciem asystenta rodziny. W ramach realizacji programu w 2016 r. zorganizowano kampanię „Tydzień Pomocy Osobom Pokrzywdzonym Przestępstwem” i utrzymywano kontakt z lokalnymi mediami.

W 2017 r. do przewodniczącej Zespołu Interdyscyplinarnego w Pabianicach wpłynęło 119 Niebieskich Kart. Odbyły się 4 posiedzenia Zespołu Interdyscyplinarnego, grupy robocze odbyły 155 spotkań. Osoby doznające przemocy w rodzinie zostały objęte poradnictwem specjalistycznym – zarejestrowano 201 osób dorosłych i 70 dzieci. Ponadto zarejestrowano 15 sprawców przemocy. Zrealizowano 998 konsultacji psychologicznych dla 162 osób, 197 konsultacji prawnych dla 84 osób i 921 konsultacji pedagogicznych dla 76 osób.

W 2018 r. do przewodniczącej Zespołu Interdyscyplinarnego w Pabianicach wpłynęło 98 Niebieskich Kart. Odbyły się 4 posiedzenia Zespołu Interdyscyplinarnego, grupy robocze

odbyły 270 spotkań. Osoby doznające przemocy w rodzinie zostały objęte poradnictwem specjalistycznym – zarejestrowano 154 osoby dorosłe i 167 dzieci. Ponadto zarejestrowano 18 sprawców przemocy. Zrealizowano 824 konsultacje psychologiczne dla 114 osób, 172 konsultacje prawne dla 79 osób i 1122 konsultacje pedagogiczne dla 167 osób.

W 2019 r. do przewodniczącej Zespołu Interdyscyplinarnego w Pabianicach wpłynęło 101 Niebieskich Kart. Odbyły się 4 posiedzenia Zespołu Interdyscyplinarnego, grupy robocze odbyły 253 spotkania. Osoby doznające przemocy w rodzinie zostały objęte poradnictwem specjalistycznym – zarejestrowano 240 osób dorosłych i 162 dzieci. Ponadto zarejestrowano 14 sprawców przemocy. Zrealizowano 455 konsultacji psychologicznych dla 93 osób, 176 konsultacji prawnych dla 65 osób i 1012 konsultacji pedagogicznych dla 260 osób.

W I połowie 2020 r. do przewodniczącej Zespołu Interdyscyplinarnego w Pabianicach wpłynęło 39 Niebieskich Kart. Odbyły się 2 posiedzenia Zespołu Interdyscyplinarnego, grupy robocze odbyły 106 spotkań. Osoby doznające przemocy w rodzinie zostały objęte poradnictwem specjalistycznym – zarejestrowano 143 osoby dorosłe i 75 dzieci. Ponadto zarejestrowano 2 sprawców przemocy. Zrealizowano 176 konsultacji psychologicznych dla 46 osób, 80 konsultacji prawnych dla 23 osób i 329 konsultacji pedagogicznych dla 154 osób.

Tabela 20 Liczba Niebieskich kart założonych w gminie miejskiej Pabianice w latach 2016-2020

Rok	2016	2017	2018	2019	I-VI 2020
Liczba założonych niebieskich kart	133	119	98	101	39

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych udostępnionych przez ZI w Pabianicach

4. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Pabianicach

Na przestrzeni lat 2016-2020 do Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Pabianicach sporadycznie wpływały zgłoszenia dotyczące przemocy w rodzinie.

Tabela 21 Liczba Niebieskich kart założonych w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Pabianicach w latach 2016-2020

Rok	2016	2017	2018	2019	I-VI 2020
Liczba założonych niebieskich kart	0	0	4	2	1

Źródło: opracowanie własne.

Wszystkie Niebieskie Karty zostały przekazane do właściwych Zespołów Interdyscyplinarnych. Niewielka liczba Niebieskich Kart założonych w Powiatowym Centrum

Pomocy Rodzinie w Pabianicach wynika głównie z tego, że osoby sygnalizujące występowanie zjawiska przemocy w rodzinie zwykle najpierw nawiązują z PCPR kontakt telefoniczny i nie podając swoich danych czy też danych osoby co do której istnieje podejrzenie, że jest ofiarą przemocy domowej, pytają gdzie mogą to zgłosić. Po uzyskaniu informacji, że mogą dokonać zgłoszenia i uzyskać pomoc m.in. w PCPR lub ośrodku pomocy społecznej właściwym ze względu na miejsce zamieszkania nie stawiają się już osobiście w siedzibie centrum.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Pabianicach od połowy września 2015 r. do 31 grudnia 2019 r. prowadziło w swej strukturze Ośrodek Interwencji Kryzysowej, który poza nieodpłatną pomocą w formie wsparcia psychologicznego oraz poradnictwa prawnego i socjalnego dla ofiar przemocy w rodzinie, w uzasadnionych przypadkach zapewniał ofiarom przemocy również schronienie do 3 miesięcy. Ośrodek dysponował mieszczącymi się w kompleksie placówek opiekuńczo-wychowawczych w Porszewicach 6 całodobowymi miejscami w dwóch pokojach trzyosobowych z dostępem do wspólnej kuchni z pełnym wyposażeniem oraz łazienki i WC. Z powodu wprowadzonych ustawą z dnia 5 września 2016 r. o zmianie ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, ustawy o pomocy społecznej oraz ustawy o zmianie ustawy o samorządzie gminnym oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2016 poz. 1583) ograniczeń dotyczących możliwości umiejscawiania w jednym budynku jednostek organizacyjnych pomocy społecznej zapewniających całodobowe usługi z innymi jednostkami zapewniającymi całodobową opiekę, w tym z placówką opiekuńczo-wychowawczą (co zgodnie z przepisami przejściowymi było możliwe do 31 grudnia 2019 r.), od 1 stycznia 2020 r. Ośrodek Interwencji Kryzysowej w powiecie pabianickim przestał funkcjonować ze względu na to, że schronienie mieściło się w tym samym budynku, co placówki opiekuńczo-wychowawcze w Porszewicach. Nie znaczy to, że osoby potrzebujące wsparcia w tym zakresie zostały pozostawione bez pomocy — od 1 stycznia 2020 r. w PCPR w Pabianicach działa Punkt Interwencji Kryzysowej, w którym można uzyskać wsparcie w formie poradnictwa specjalistycznego: psychologicznego, prawnego, pedagogicznego i socjalnego. W skład działającego w strukturze Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Pabianicach Zespołu Poradnictwa Specjalistycznego wchodzi prawnik, 2 psychologów i pracownik socjalny-pedagog. Celem Zespołu jest pomoc w rozwiązywaniu problemów, z jakimi zgłaszają się do Centrum mieszkańcy powiatu, a szczególności osoby niepełnosprawne oraz rodziny

zastępcze i kandydaci na rodziny zastępcze, ale również inne osoby, które mają trudności lub wykazują potrzebę wsparcia, a więc m.in. przeżywające kryzysy rodzinne, mające trudności w kontrolowaniu własnych emocji, przeżywające nagłą, niekorzystną zmianę w życiu (np. strata bliskiej osoby).

Tabela 22 Liczba porad specjalistycznych udzielonych w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Pabianicach w latach 2016-2020

Rok	2016	2017	2018	2019	2020
Liczba porad psychologicznych	100	63	330	500	186
Liczba porad prawnych	154	137	161	154	15
Liczba porad pedagogicznych	23	18	24	35	48

Źródło: opracowanie własne.

Ponadto ze względu na ograniczenia wprowadzone ww. ustawą i konieczność zlikwidowania schronienia dla osób doznających przemocy w rodzinie, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Pabianicach nawiązało kontakt ze Specjalistycznym Ośrodkiem Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie w Łodzi, ul. Franciszkańska 85 w celu ustalenia czy istnieje konieczność zawarcia porozumienia dotyczącego możliwości i zasad zapewnienia schronienia mieszkańcom powiatu pabianickiego w przypadku wystąpienia pilnej konieczności. Z powyższych ustaleń wynika, że nie ma konieczności zawierania porozumienia, ponieważ ośrodek dysponuje miejscami na bieżąco a pobyt w nim jest bezpłatny również dla mieszkańców powiatów ościennych. W związku z powyższym w chwili obecnej nie ma również potrzeby tworzenia na terenie powiatu pabianickiego miejsca schronienia dla ofiar przemocy w rodzinie, zwłaszcza że z funkcjonujących od połowy września 2015 r. do 31 grudnia 2019 r. 6 miejsc tylko raz skorzystały dwie osoby — kobieta z małoletnim dzieckiem w okresie od 30 maja do 30 czerwca 2017 r.

Zgodnie z art. 6 ust. 3 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie z dnia 29 lipca 2005 r. (tj. Dz.U. z 2020 r., poz. 218 ze zm.) do zadań własnych powiatu należy m.in. opracowanie i realizacja powiatowego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie; opracowanie i realizacja programów służących działaniom profilaktycznym mającym na celu udzielenie specjalistycznej pomocy, zwłaszcza w zakresie promowania i wdrożenia prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie.

Uchwałą Nr XXXII/237/17 Rady Powiatu Pabianickiego z dnia 2 lutego 2017 roku został przyjęty Powiatowy Program Profilaktyczny w Zakresie Promowania i Wdrażania Prawidłowych Metod Wychowawczych w Stosunku do Dzieci w Rodzinach Zagrożonych Przemocą w Rodzinie w Powiecie Pabianickim na lata 2017-2020, który był kontynuacją programu na rok 2016 przyjętego uchwałą Nr XX/148/16 Rady Powiatu Pabianickiego z dnia 31 marca 2016 na rok 2016. Natomiast Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2017 – 2020 przyjęty Uchwałą Nr XXXII/236/17 Rady Powiatu Pabianickiego z dnia 2 lutego 2017 r. był kontynuacją programu na lata 2011 – 2016 przyjętego uchwałą nr XVII/106/11 Rady Powiatu Pabianickiego z dnia 25 października 2011 r.

W ramach realizacji programu profilaktycznego na lata 2017-2020 pracownicy PCPR pracujący z rodzinami zastępczymi ale również mający kontakt z rodzicami biologicznymi dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej udzielali porad i wskazówek, a także promowali wdrożenie prawidłowych metod wychowawczych rodzicom, którzy takiego wsparcia wymagali. Ponadto:

- w 2017 r. w maju w czasie trwania Dni Powiatu Pabianickiego pracownicy udzielali informacji o formach udzielanej pomocy przez PCPR, rozdawali zainteresowanym ulotki promujące życie bez przemocy, we wrześniu zostały zorganizowane dni otwarte, na których był dostępny dla osób zainteresowanych Powiatowy Informator o Instytucjach udzielających pomocy ofiarom przemocy domowej oraz plakaty promujące życie bez przemocy,
- w 2018 r. w czterech szkołach podstawowych i gimnazjalnych z terenu powiatu pabianickiego zostały przeprowadzone zajęcia dla rodziców z tematyki obejmującej edukację i promocję prawidłowych metod wychowawczych, postaw rodzicielskich oraz stylu wolnego od przemocy. Program zajęć dla rodziców dotyczył m.in. zagadnień takich, jak przedstawienie danych statystycznych dotyczących przemocy domowej i stosowania kar cielesnych wobec małoletnich (dane z kraju i z powiatu), omówienie kampanii społecznych organizowanych na terenie kraju m. in. przez Fundację Dajemy Dzieciom Siłę, Fundację Rodzice Przyszłości, Stowarzyszenie OPTA, zapoznanie uczestników z definicją i rodzajami

przemocy. Podczas spotkań w szkołach zostały rozpowszechnione plakaty „Kampania Stop Przemocy”, których celem było kształtowanie i wzmocnienie postaw społecznych wolnych od przemocy, uwrażliwienie na problem i zjawisko przemocy w rodzinie oraz rozpowszechnienie wiedzy o instytucjach udzielających pomocy ofiarom przemocy domowej. Rodzicom zostały rozdane ulotki informacyjne o miejscach udzielania pomocy ofiarom przemocy domowej oraz gadżety promujące Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Pabianicach (piłeczki antystresowe, opaski odblaskowe).

- W 2019 r. w listopadzie w ramach kampanii której głównym organizatorem jest Women’s World Summit Foundation została zorganizowana akcja "OTWARTYCH DRZWI". Celem kampanii jest wspieranie kobiet, dzieci i organizacji pozarządowych. Natomiast celem działań w ramach kampanii jest poruszenie problemów związanych z negatywnymi i dramatycznymi doświadczeniami dzieci i młodzieży na całym świecie, budowanie właściwych postaw wobec przemocy, tworzenie międzynarodowej sieci i współpracy i wymiana dobrych praktyk z zakresu profilaktyki i interwencji. Znakiem szczególnym kampanii była pomarańczowa wstążka. W siedzibie Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Pabianicach, ul. Traugutta 6a. Pracownicy Centrum tj. radca prawny, psycholog, pracownik socjalny udzielali indywidualnych porad dla osób doznających przemocy. W czasie dyżuru psychologa i pracownika socjalnego była możliwość zapoznania się z lalkami- esymulatorami: model dziecka urodzonego przez matki nadużywające alkoholu lub narkotyków, model przedstawiający syndrom dziecka potrząsanego. W tym dniu była także możliwość skorzystania z symulatora umożliwiającego widzenie świata oczami osoby znajdującej się pod wpływem alkoholu i narkotyków, które niejednokrotnie towarzyszą zjawisku stosowania przemocy domowej. Chętni mogli skorzystać z materiałów psychoedukacyjnych w formie broszur, ulotek, informatorów.
- W 2020 r. w związku z wprowadzeniem w Polsce od 14 marca stanu zagrożenia epidemicznego a następnie od 20 marca do odwołania stanu epidemii nie było również możliwości prowadzenia w ramach realizacji ww. programów akcji i kampanii informacyjnych na zasadzie „Otwartych drzwi”,

jakie odbyły się np. w 2019 r. Pracownicy udzielali głównie porad telefonicznych.

W ramach realizacji programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie na lata 2017-2020 Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Pabianicach poza prowadzonymi w sposób ciągły działaniami w ramach Ośrodka Interwencji Kryzysowej a następnie Punktu Interwencji Kryzysowej, m.in. poradnictwem specjalistycznym zrealizowało następujące zadania:

- w 2017 r. w maju w czasie trwania Dni Powiatu Pabianickiego pracownicy udzielali informacji o formach udzielanej pomocy przez PCPR, rozdawali zainteresowanym ulotki promujące życie bez przemocy, we wrześniu zostały zorganizowane dni otwarte, na których był dostępny dla osób zainteresowanych Powiatowy Informator o Instytucjach udzielających pomocy ofiarom przemocy domowej oraz plakaty promujące życie bez przemocy,
- w 2018 r. dwóch pracowników socjalnych ukończyło kurs Studium Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w wymiarze 120 godzin, organizowany przez Centrum Szkoleń i Psychoedukacji Instytutu Psychologii Zdrowia. Pracownicy podczas kursu zdobyli wiedzę m. in. o mechanizmach przemocy w rodzinie, diagnozie i formach pomocy ofiarom przemocy, aktualnych przepisach prawa w przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, interwencjach wobec sprawców przemocy domowej i interwencji kryzysowej, w maju w czasie trwania Dni Powiatu Pabianickiego pracownicy udzielali informacji o formach pomocy udzielanej przez PCPR oraz rozdawali ulotki promujące życie bez przemocy, we wrześniu pracownicy socjalni PCPR przeprowadzili warsztaty dla rodzin zastępczych spokrewnionych -„Skutki doświadczania przemocy w najwcześniejszym okresie życia przez dzieci umieszczone w rodzinach zastępczych”, ponadto we wrześniu zorganizowane zostały dni otwarte, na których był dostępny dla osób zainteresowanych Powiatowy Informator o Instytucjach udzielających pomocy ofiarom przemocy domowej oraz plakaty promujące życie bez przemocy,
- w 2019 r. w maju w czasie trwania Dni Powiatu Pabianickiego pracownicy udzielali informacji o formach udzielanej pomocy przez PCPR,

- w 2020 r. w związku z wprowadzeniem w Polsce od 14 marca stanu zagrożenia epidemicznego a następnie od 20 marca do odwołania stanu epidemii nie było również możliwości prowadzenia w ramach realizacji ww. programów akcji i kampanii informacyjnych na zasadzie „Otwartych drzwi”, jakie odbyły się np. w 2019 r. Pracownicy udzielali głównie porad telefonicznych.

PCPR w Pabianicach nie realizowało dotychczas programu korekcyjno-edukacyjnego dla sprawców przemocy w rodzinie, mimo że od 2012r. co roku występuje o przyznanie środków na ten cel. W analizowanym okresie, tj. w latach 2016-2020 zgłaszane zapotrzebowania na środki niezbędne do prowadzenia programu oraz wysokość przyznawanych środków przedstawiały się następująco:

Tabela 23 Zapotrzebowania na środki na realizację programów korekcyjno-edukacyjnych składane przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Pabianicach w latach 2016-2020

Rok		2016	2017	2018	2019	2020
Zgłoszone zapotrzebowanie	Liczba sprawców	15	15	10	8	8
	Kwota w zł.	12.690,00	12.690,00	8.460,00	6.768,00	6.768,00
Wysokość przyznanych środków	Liczba sprawców	5	4	6	8	8
	Kwota w zł.	4.230,00	3.384,00	5.076,00	6.768,00	6.768,00

Źródło: opracowanie własne.

Z informacji uzyskanych z Sądu Rejonowego w Pabianicach wynika, że aktualnie nie są prowadzone postępowania wykonawcze wobec osób skazanych za stosowanie przemocy w rodzinie, w których został orzeczony obowiązek uczestnictwa w oddziaływaniach korekcyjno-edukacyjnych. Z informacji, jakie wpływają do PCPR w Pabianicach z ośrodków pomocy społecznej działających na terenie powiatu pabianickiego wynika jednak, że jest zapotrzebowanie na działania skierowane do sprawców, niestety ze względu na brak specjalistów spełniających wymagania dotyczące wykształcenia, doświadczenia oraz ukończonych kursów określone w rozporządzeniu MPiPS z dnia 22 lutego 2011 r. w sprawie standardu podstawowych usług świadczonych przez specjalistyczne ośrodki wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie, kwalifikacji osób zatrudnionych w tych ośrodkach, szczegółowych kierunków prowadzenia oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych wobec osób stosujących

przemoc w rodzinie oraz kwalifikacji osób prowadzących oddziaływania korekcyjno-edukacyjne, środki finansowe przyznane na prowadzenie programu nie zostały w latach 2016-2020 wykorzystane.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Pabianicach co roku ogłaszało konkursy ofert na realizację tego zadania, zamieszczając informację na stronie internetowej PCPR, na tablicach ogłoszeń PCPR i Starostwa Powiatowego, w lokalnej prasie, ponadto informacje o poszukiwaniu specjalistów do realizacji programu wystane były do wszystkich gmin z terenu powiatu pabianickiego, a także do powiatowych centrów pomocy rodzinie z województwa łódzkiego. W wyniku tych działań jedynie w 2016 r. wpłynęła jedna oferta, która jednak nie spełniała wymogów formalnych. Z rozmów prowadzonych w latach 2016-2020 ze specjalistami prowadzącymi programy dla sprawców w powiatach ościennych wynika, iż środki przyznawane na realizację w/w zadania były zbyt niskie, aby można było pozyskać specjalistów spoza terenu Powiatu Pabianickiego, ze względu na wysokie koszty i czas dojazdu. Jednocześnie należy zaznaczyć, że nie ma możliwości pozyskania większych środków na realizację programu. W 2016 r. powiat pabianicki wystąpił o przyznanie środków na realizację programu dla 15 sprawców, otrzymał środki dla 5 wraz z informacją, że jest to spowodowane ograniczoną wysokością środków przyznanych na realizację zadania dla całego województwa oraz tym, że w powiecie pabianickim program nie był dotychczas prowadzony. W latach 2017 i 2018 wysokość przyznanych środków była również niższa od wnioskowanej. W związku z powyższym powiat pabianicki w latach kolejnych wnioskował o środki na realizację programu tylko dla 8 sprawców i w 2019 i 2020 roku otrzymał środki we wnioskowanej wysokości tj. 6.768 zł. a więc po 846,00 zł na realizację programu dla jednego sprawcy. Niestety kwota ta okazała się za niska aby można było pozyskać specjalistów do prowadzenia programu. Biorąc pod uwagę, że zgodnie z wszelkimi wytycznymi dotyczącymi realizacji programów korekcyjno-edukacyjnych (m.in. opublikowanym w marcu 2017 r. przez RCPS w Łodzi programem Rodzina stanowiącym wytyczną i odniesienie merytoryczne dla jednostek samorządu terytorialnego oraz organizacji i instytucji podejmujących pracę z osobami stosującymi przemoc domową na terenie województwa łódzkiego) wskazane jest, aby zajęcia prowadziły dwie osoby – mężczyzna i kobieta (co samo w sobie ma już terapeutyczny charakter i służy modelowaniu zachowań oraz może wpływać na zmianę przekonań sprawców) oraz to, że typowy program korekcyjno-edukacyjny dla sprawców przemocy w rodzinie zakłada co najmniej 60 godzin

pracy w grupie i 2 lub 3 godziny konsultacji indywidualnych a ponadto prowadzący ze środków przeznaczonych na realizację programu muszą jeszcze zapewnić uczestnikom materiały biurowe i dydaktyczne należy stwierdzić, że stawka wynagrodzenia za godzinę pracy prowadzącego jest za niska, zwłaszcza aby prowadzący ponosił jeszcze koszty dojazdów.

5. Sąd Rejonowy w Pabianicach

a) Sprawcy przemocy w rodzinie

Tabela 24 Liczba sprawców przemocy w rodzinie w statystykach Sądu Rejonowego w Pabianicach w latach 2016-2020

Sprawcy przemocy w rodzinie	2016 r.	2017 r.	2018 r.	2019 r.	I-VI 2020 r.
Liczba osądzonych	16	20	31	40	7
Liczba skazanych ogółem	11	16	22	34	7
-w tym: mężczyzn	11	15	21	32	7
kobiet	0	1	1	2	0
W tym na karę: - pozbawienia wolności	10	14	13	14	3
- ograniczenia wolności	1	2	5	16	1
- karę grzywny	0	0	4	4	3

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych udostępnionych przez Sąd Rejonowy w Pabianicach.

Ze danych Sądu Rejonowego w Pabianicach wynika, iż liczba osądzonych w związku ze zgłoszeniem stosowania przemocy w rodzinie wciąż jest stosunkowo niewielka w porównaniu z liczbą sprawców przemocy występującą w statystykach policyjnych i z liczbą postępowań wszczętych przez policję, a więc tylko w nielicznych przypadkach sprawy te mają finał przed obliczem sądu. Jednak jeżeli już do tego dojdzie większość osądzonych zostaje skazana (w 2016r. 68,8% osądzonych, w 2017r. 80%, w 2018r. 71%, w 2019r. 85% a w I połowie 2020r. nawet 100% osądzonych). Sprawcy przemocy w rodzinie w większości przypadków zostali skazani na karę pozbawienia wolności, rzadziej na karę ograniczenia wolności a w pojedynczych przypadkach na karę grzywny. Z informacji uzyskanych z Sądu Rejonowego w Pabianicach wynika, że aktualnie nie są prowadzone postępowania

wykonawcze wobec osób skazanych za stosowanie przemocy w rodzinie, w których został orzeczony obowiązek uczestnictwa w oddziaływaniach korekcyjno-edukacyjnych.

Z informacji udzielonych przez Sąd Rejonowy w Pabianicach wynika, że prawie wszyscy skazani sprawców przemocy w rodzinie to mężczyźni - od 93,7-100% wszystkich skazanych za przemoc w rodzinie w latach 2016-2020.

b) Ofiary przemocy w rodzinie.

Tabela 25 Liczba ofiar przemocy w rodzinie w statystykach Sądu Rejonowego w Pabianicach w latach 2016-2020

Ofiary	2016 r.	2017 r.	2018 r.	2019 r.	2020 r.
Kobiety	16	22	32	37	9
Mężczyźni	5	6	13	16	2
Małoletni	2	1	5	4	0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych udostępnionych przez Sąd Rejonowy w Pabianicach.

Ze statystyk Sądu Rejonowego w Pabianicach wynika, że ofiarami przemocy w rodzinie są przede wszystkim kobiety. Nowym zjawiskiem jest znaczący wzrost liczby mężczyzn – ofiar przemocy w rodzinie w statystykach sądowych. Warto zaznaczyć, że odsetek mężczyzn-ofiar przemocy w stosunku do kobiet-ofiar i małoletnich ofiar w statystykach sądowych jest wyraźnie większy niż w statystykach policyjnych.

6. Podsumowanie

Z doświadczeń ośrodków pomocy społecznej działających na terenie Powiatu Pabianickiego wynika, że przedstawione dane liczbowe nie odzwierciedlają faktycznej skali zjawiska przemocy w rodzinie, wskazują jedynie na liczbę rodzin objętych pomocą z powodu występowania zjawiska przemocy w rodzinie w zgłoszonych i ujawnionych przypadkach. Niestety nadal nie wszystkie przypadki są zgłaszane czy nawet zauważane przez otoczenie, wiele osób, które zgłasza się do ośrodków po pomoc w związku z występowaniem przemocy domowej wycofuje się z dalszego postępowania, ale i tak zjawisko przemocy w rodzinie zaczyna być coraz bardziej zauważalne. Doświadczenia i trudności, z jakimi osoby pracujące z rodzinami dotkniętymi problemem przemocy domowej się spotykają są podobne we wszystkich gminach i instytucjach zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie:

pozytywnie oceniana jest działalność zespołów interdyscyplinarnych, współdziałanie przedstawicieli różnych instytucji przy analizowaniu i rozwiązywaniu problemów danej rodziny dotkniętej zjawiskiem przemocy w rodzinie pozwala na wnikliwe przyjrzenie się problemowi z różnych punktów widzenia, ustalenia wspólnego planu działania, zaoferowanie spójnych i uzupełniających się form pomocy. Niebieskie Karty wciąż są wypełniane z reguły wyłącznie przez pracowników socjalnych i policję, pracownicy oświaty lub służby zdrowia czasami zgłaszają podejrzenie występowania przemocy w rodzinie, ale Niebieskich Kart nie wypełniają. Dotkliwy jest brak wystarczającego dostępu do specjalistycznej pomocy psychologicznej dla ofiar przemocy w rodzinie. Praktycznie wszystkie ośrodki pomocy społecznej i inne instytucje umożliwiają osobom dotkniętym przemocą w rodzinie skorzystanie z konsultacji psychologicznych, ale brak jest jednostek, gdzie ofiary mogłyby być kierowane na terapię. Do niedawna dużym problemem było również skuteczne a przede wszystkim natychmiastowe zabezpieczenie ofiar przed sprawcą zwłaszcza, gdy sprawca był właścicielem mieszkania zajmowanego wspólnie z ofiarą. Szansą na poprawę tej sytuacji są zmiany wprowadzone ustawą z dnia 30 kwietnia 2020 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz.U.z 2020 r. poz 956). Zmiany te obowiązują od 30 listopada 2020 r. i m.in. dają policji i żandarmerii wojskowej nowy środek reagowania na przemoc domową i spowodowane nią zagrożenia dla ofiar - nakaz natychmiastowego opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia lub zakaz zbliżania się do mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia. Ma on zapewnić możliwość szybkiego izolowania osoby dotkniętej przemocą od osoby, która ją stosuje. Ze względu na krótki czas obowiązywania tych przepisów trudno w chwili obecnej ocenić skuteczność nowych rozwiązań. Barię w świadczeniu skutecznej pomocy jest również brak możliwości kierowania sprawców przemocy w rodzinie do programu korekcyjno-edukacyjnego, ponieważ nie jest on realizowany w Powiecie Pabianickim a do powiatów ościennych, w których realizowany jest program sprawcy często nie chcą jeździć ze względu na odległość i koszty. Brak programu korekcyjno-edukacyjnego sprawia, że rodzina dotknięta zjawiskiem przemocy w rodzinie nie jest objęta kompleksową pomocą – z ofiarą pracuje psycholog, z dzieckiem pedagog a sprawca nie jest poddawany żadnym oddziaływaniom terapeutycznym ani edukacyjnym i w wyniku tego nie zmienia swoich postaw i nie przerywa stosowania przemocy. Oddziaływania w ramach pracy Zespołów Interdyscyplinarnych czy też kuratorów nie są wystarczające, ponieważ polegają głównie na

kontrolowaniu zachowania i motywowaniu do zmiany postępowania. Niestety w Powiecie Pabianickim nie ma specjalistów, którzy posiadaliby odpowiednie kwalifikacje do prowadzenia programu korekcyjno-edukacyjnego, ponadto barierą w pozyskaniu do współpracy specjalistów spoza powiatu może być wysokość środków finansowych przyznawanych w kolejnych latach na ten cel. Nie ma możliwości zwiększenia wysokości środków przeznaczonych na realizację programu korekcyjno-edukacyjnego ponad kwotę, jaką powiat otrzymuje z budżetu państwa za pośrednictwem ŁUW w Łodzi. Opracowanie i realizacja programów korekcyjno-edukacyjnych dla sprawców przemocy w rodzinie to zadanie powiatu z zakresu administracji rządowej. W związku z powyższym nie ma możliwości wygospodarowania środków z budżetu powiatu, zwłaszcza, że z trudem zabezpieczane są środki na zadania własne.

Z analizy przedstawionych danych i udzielonych informacji wynika jednak, iż z roku na rok współpraca między instytucjami zajmującymi się problemem przemocy domowej działającymi na terenie Powiatu Pabianickiego jest coraz częstsza, co przekłada się na zwiększenie skuteczności i jakości wsparcia udzielanego osobom dotkniętym przemocą domową. Ofiary przemocy w ramach działających przy gminnych i miejskich ośrodkach pomocy społecznej punktach konsultacyjnych są objęte bezpłatnym, szeroko rozumianym poradnictwem, w tym socjalnym, prawnym i psychologicznym a liczba udzielonych porad i oferta ośrodków z roku na rok wzrasta. Prowadzone są działania profilaktyczne, np. w formie zajęć w szkołach, nawiązywania współpracy z lokalnymi mediami. Wszystkie te działania przyczyniają się m.in. do zwiększenia świadomości społecznej na temat zjawiska przemocy domowej, zmniejszenia negatywnych skutków przemocy domowej, tworzenia coraz bardziej sprawnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie i ochrony ofiar przemocy w Powiecie Pabianickim.

VI. „ŚWIADOMOŚĆ SPOŁECZNA NA TEMAT ZJAWISKA PRZEMOCY W RODZINIE” – ANALIZA BADAŃ ANKIETOWYCH ZREALIZOWANYCH WŚRÓD MIESZKAŃCÓW POWIATU PABIANICKIEGO

W celu poznania opinii, postaw społecznych względem problemu przemocy w rodzinie oraz dokonania analizy świadomości społecznej na temat tego zjawiska na terenie powiatu pabianickiego zostały przeprowadzone badania ankietowe wśród

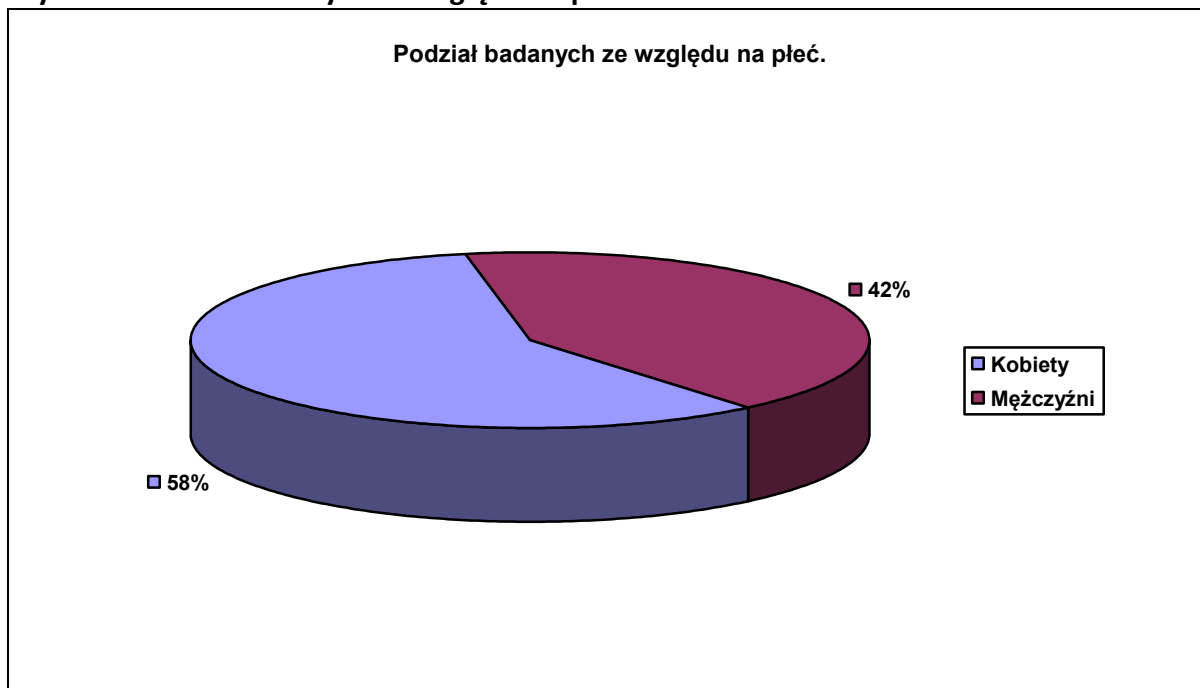

mieszkańców. Należy zaznaczyć, że ze względu na stan epidemii koronawirusa, ograniczenie dostępu do budynków użyteczności publicznej czy konieczność zachowania dystansu społecznego zbieranie danych było utrudnione a zastosowanie niektórych metod ich pozyskiwania - jak np. bezpośredniego wywiadu - niemożliwe. W związku z powyższym anonimowe ankiety „Przemoc w rodzinie” były dostępne w okresie listopad-grudzień 2020 r. wyłącznie na stronie internetowej Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Pabianicach oraz w wersji papierowej w siedzibie Centrum – w punkcie podawczym. Do wypełnienia ankiety zachęcane były wszystkie osoby, które zgłosiły się do Centrum osobiście lub telefonicznie. Należy więc stwierdzić, że dobór próby badawczej jest przypadkowy a wyniki badania dają tylko ogólny pogląd na postrzeganie zjawiska przemocy przez mieszkańców powiatu, stąd zasadne jest jego powtórzenie w latach kolejnych.

Kwestionariusz ankiety został opracowany przez pracowników Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie, którzy świadczą pomoc w ramach Zespołu Specjalistycznego Wsparcia. Ankieta składała się z 12 pytań, w tym: pytań otwartych, pytań zamkniętych jednokrotnego i wielokrotnego wyboru.

Ostatecznie w badaniu wzięły udział 62 osoby, w tym 36 kobiet i 26 mężczyzn.

Wykres 1 Podział badanych ze względu na płeć.

Źródło: opracowanie własne na podstawie zebranych ankiet.

Z wykresu wynika, że w badaniu wzięło udział więcej kobiet niż mężczyzn, jednak proporcje obu płci są podobne do proporcji kobiet i mężczyzn wśród ogółu mieszkańców

powiatu. Z danych GUS na przestrzeni ostatnich kilku lat wynika, że około 53% wszystkich mieszkańców powiatu pabianickiego stanowią kobiety a około 47% - mężczyźni.

Tabela 26 Liczba badanych z podziałem na płeć i wiek.

Wiek	18-29 lat	30-40 lat	41-50 lat	51-60 lat	61 lat <	RAZEM
Kobiety	9	11	11	4	1	36
Mężczyźni	12	5	4	4	1	26
RAZEM	21	16	15	8	2	62

Źródło: opracowanie własne na podstawie zebranych ankiet.

Z tabeli wynika, że wśród wszystkich badanych osób najliczniejszą grupę stanowiły osoby z grupy wiekowej 18-29 lat – 21 osób (33,9%), nieco mniej osoby z grupy 30-40 lat – 16 osób (25,8%), w tym zdecydowana większość kobiet i z grupy 41-50 lat – 15 osób (24,2%), również większość kobiet. Znacznie mniej badanych osób znajdowało się w grupie wiekowej powyżej 51-60 lat (12,9%) a najmniej w grupie powyżej 61 lat – 2 osoby (3,2%).

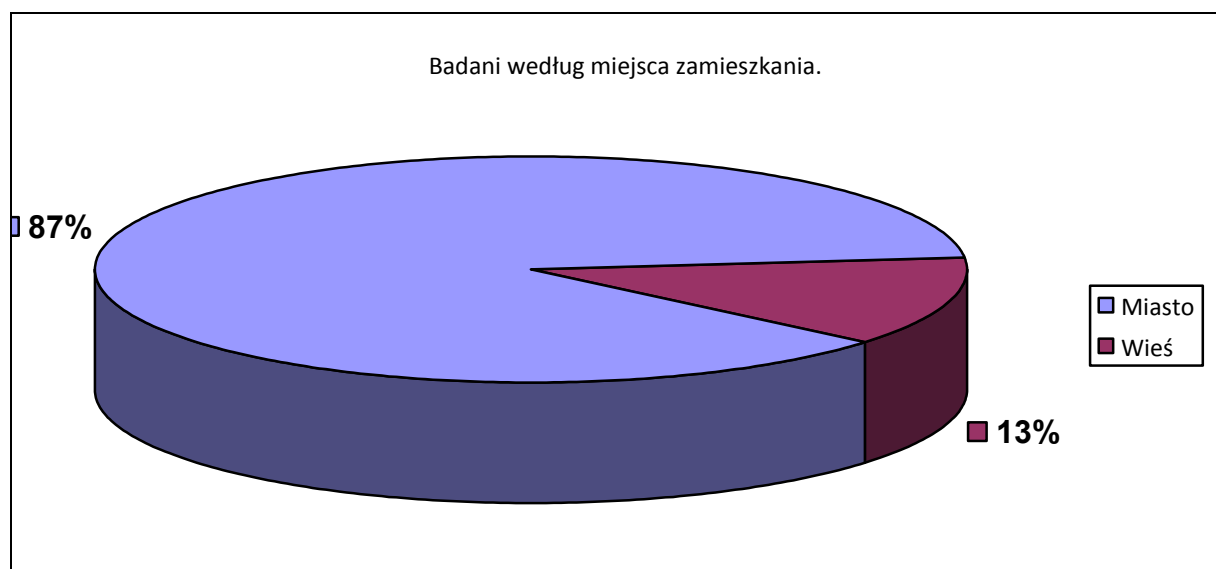
Tabela 27 Liczba badanych według płci i wykształcenia.

Wykształcenie	Podstawowe	Zawodowe	Średnie	Wyższe	RAZEM
Kobiety	5	6	12	13	36
Mężczyźni	8	10	5	3	26
RAZEM	13	16	17	16	62

Źródło: opracowanie własne na podstawie zebranych ankiet.

Z tabeli wynika, że każdy z poziomów wykształcenia zadeklarowała podobna liczba ankietowanych - 21% badanych (w tym większość mężczyzn) odpowiedziało, że ma wykształcenie podstawowe, 25,8% - (w tym większość mężczyzn) - zawodowe, 27,4% wykształcenie średnie (w tym większość kobiet) a 25,8% wyższe (w tym większość kobiet).

Wykres 2 Podział badanych ze względu na miejsce zamieszkania.

Źródło: opracowanie własne na podstawie zebranych ankiet.

Z wykresu wynika, że w badaniu wzięty udział w większości osoby zamieszkujące tereny miejskie – 87% ankietowanych. Zamieszkiwanie na terenach wiejskich zadeklarowało tylko 13 % badanych. Proporcje te są podobne do danych, jakie można znaleźć w zestawieniach GUS, z których wynika, że w gminach miejskich powiatu pabianickiego mieszka ok. 70% mieszkańców a w gminach wiejskich ok. 30%.

Wykres 3 Znajomość pojęcia „przemoc w rodzinie” wśród badanych.

Źródło: opracowanie własne na podstawie zebranych ankiet.

Zdecydowana większość badanych, bo aż 84% (w tym 86,1% biorących udział w badaniu kobiet i 80,8% mężczyzn) odpowiedziała, że wie, czym jest przemoc w rodzinie, natomiast 16% zaznaczyło odpowiedź „nie”.

Tabela 28 Znajomość pojęcia „przemoc w rodzinie” wśród badanych z podziałem na płeć.

Czy wie Pan/Pani czym jest przemoc w rodzinie	Tak	Nie
Kobiety	31	5
Mężczyźni	21	5
RAZEM	52	10

Źródło: opracowanie własne na podstawie zebranych ankiet.

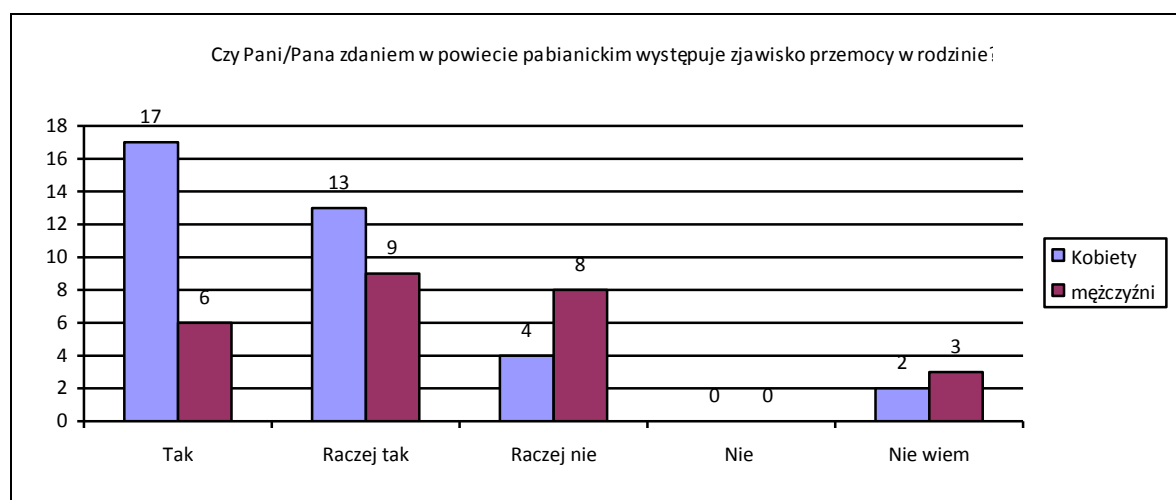
Z 52 ankietowanych, którzy w pytaniu o to, czy wiedzą czym jest przemoc w rodzinie zaznaczyli odpowiedź „tak” 41 osób (15 mężczyzn i 26 kobiet) podało również własną definicję przemocy w rodzinie.

Mężczyźni określając własnymi słowami, czym jest przemoc w rodzinie w większości udzielili krótkich, hasłowych odpowiedzi pisząc, że przemoc to „bicie” lub „bicie, krzyki, szarpanie, straszenie, groźby”, „bicie, awantury”, „bicie po twarzy”, „przemoc jest fizyczna lub psychiczna”, „znęcanie się psychiczne lub fizyczne”, „nękanie”. Z udzielonych odpowiedzi

wynika, że mężczyźni postrzegają przemoc domową głównie jako przemoc fizyczną i/lub psychiczną.

Z odpowiedzi udzielanych przez kobiety wynika, że w większości postrzegają one przemoc w rodzinie jako szeroko rozumianą agresję wobec członków rodziny, za przemocowe zachowania uważają takie, których w ogóle nie wskazywali w swoich definicjach mężczyźni. Definicje podawane przez kobiety były bardziej opisowe, uwzględniające więcej rodzajów przemocy i więcej aspektów tego zjawiska niż definicje podane przez mężczyzn. Kobiety określając własnymi słowami czym jest przemoc w rodzinie wskazywały m.in., że to „robienie krzywdy członkom rodziny”, „znęcanie się fizyczne i psychiczne”, „bicie, upokarzanie, straszenie”, „próba podporządkowania sobie kogoś awanturami”, „każde zachowanie prowadzące do urazu psychicznego lub fizycznego”, „agresja fizyczna lub psychiczna, która ma na celu wywołanie uległości, podporządkowanie i posłuszeństwo”, „działania zmierzające do długotrwałego lub krótkotrwałego urazu psychicznego lub fizycznego”, „groźby, wulgaryzmy, bicie dzieci”, „odbieranie dzieci”, „przemoc fizyczna, psychiczna, seksualna”, „oddziaływanie silniejszego na słabszego powodujące cierpienie”. W definicjach formułowanych przez kobiety obok naruszania nietykalności fizycznej ofiar, powodowania szkody na ich zdrowiu psychicznym pojawiły się więc takie aspekty jak czas trwania działań uznawanych za przemoc (długotrwałe lub krótkotrwałe) czy wykorzystywanie przez sprawcę przewagi (podporządkowywanie sobie słabszego).

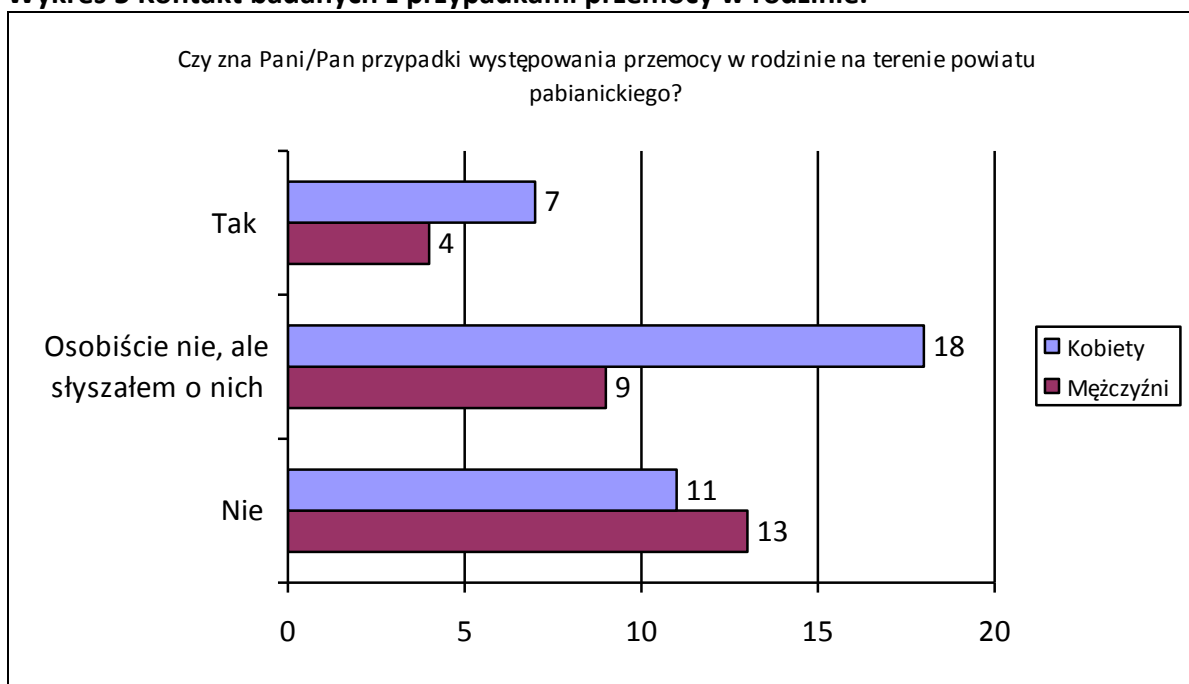
Wykres 4 Występowanie zjawiska przemocy w rodzinie w powiecie pabianickim w przekonaniach badanych.

Źródło: opracowanie własne na podstawie zebranych ankiet.

Z wykresu 4 wynika, że większość ankietowanych, zwłaszcza kobiet, uważa że w powiecie występuje lub raczej występuje zjawisko przemocy w rodzinie: 37,1% ankietowanych (w tym 47,2% wszystkich badanych kobiet i 23,1% badanych mężczyzn) uważa, że w powiecie występuje zjawisko przemocy, 35,5% ankietowanych (w tym 36,1% badanych kobiet i 34,6% badanych mężczyzn) uważa, że zjawisko to raczej występuje, 19,4% ankietowanych (w tym 11,1% badanych kobiet i 30,8% badanych mężczyzn) uważa, że w powiecie raczej nie występuje zjawisko przemocy, natomiast 8% ankietowanych (w tym 5,6% badanych kobiet i 11,5% badanych mężczyzn) odpowiedziało, że nie wiem czy zjawisko przemocy w rodzinie występuje w powiecie. Żaden z ankietowanych nie odpowiedział, że przemoc domowa nie występuje w powiecie pabianickim.

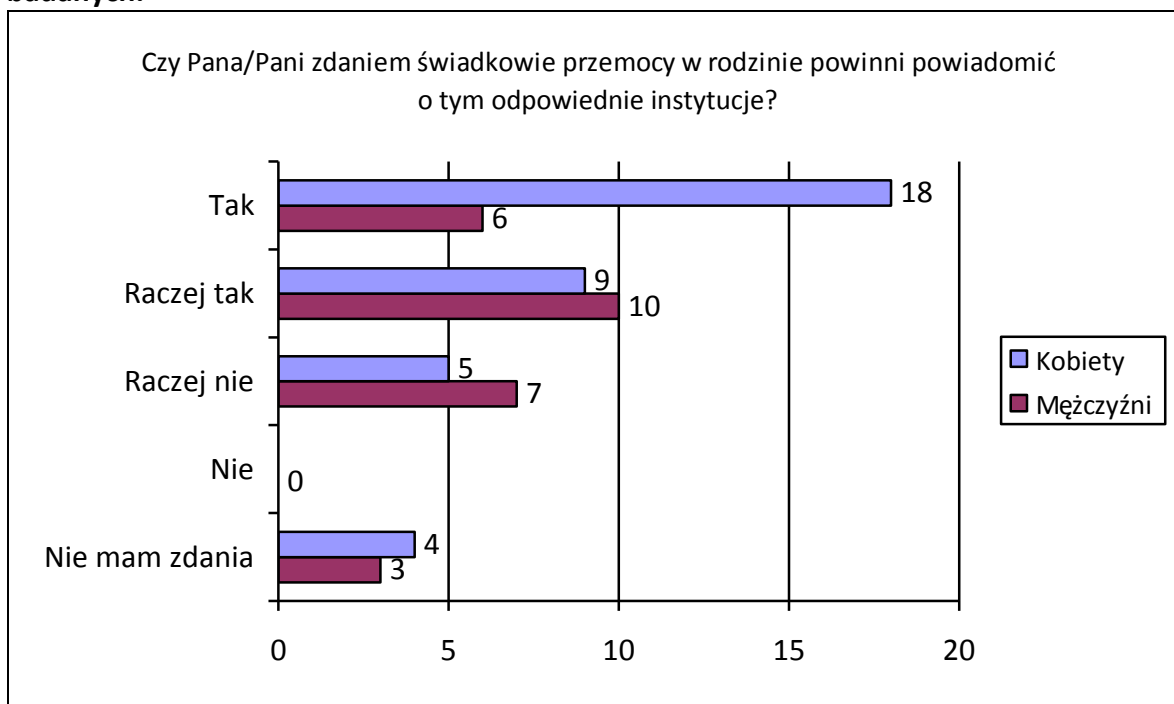
Wykres 5 Kontakt badanych z przypadkami przemocy w rodzinie.

Źródło: opracowanie własne na podstawie zebranych ankiet.

Z wykresu 5 wynika, że najliczniejsza grupa wśród ankietowanych to osoby, które osobiście nie znają przypadków przemocy w rodzinie, ale o nich słyszały - 43,6% (w tym 50% wszystkich badanych kobiet i 34,6% badanych mężczyzn). Natomiast 38,7% ankietowanych (w tym 30,6% badanych kobiet i 50% badanych mężczyzn) odpowiedziało, że nie zna przypadków przemocy w rodzinie. Najmniej, bo 17,7% ankietowanych (w tym 19,4% badanych kobiet i 15,4% badanych mężczyzn) przyznało, że zna przypadki występowania przemocy w rodzinie.

Wykres 6 Konieczność powiadamiania służb o przypadkach przemocy w rodzinie w opinii badanych.

Źródło: opracowanie własne na podstawie zebranych ankiet.

Większość ankietowanych – 38,7% (w tym 50% wszystkich badanych kobiet i 23,1% badanych mężczyzn) uważa, że świadkowie przemocy powinni powiadomić odpowiednie instytucje. Nieco mniej, bo 30,6% ankietowanych (w tym 25% wszystkich badanych kobiet i 38,5% badanych mężczyzn) uważa, że świadkowie raczej powinni zawiadamiać odpowiednie służby. Natomiast 19,4% ankietowanych (w tym 13,9% wszystkich badanych kobiet i 26,9% badanych mężczyzn) na pytanie czy świadkowie przemocy powinni zawiadamiać o tym służby odpowiedziało, że raczej nie. Najmniej ankietowanych, bo 11,3% (w tym 11,1% wszystkich badanych kobiet i 11,5% badanych mężczyzn) odpowiedziało na to pytanie „nie wiem”. Żaden z ankietowanych nie odpowiedział, że świadek przemocy nie powinien zawiadamiać służb.

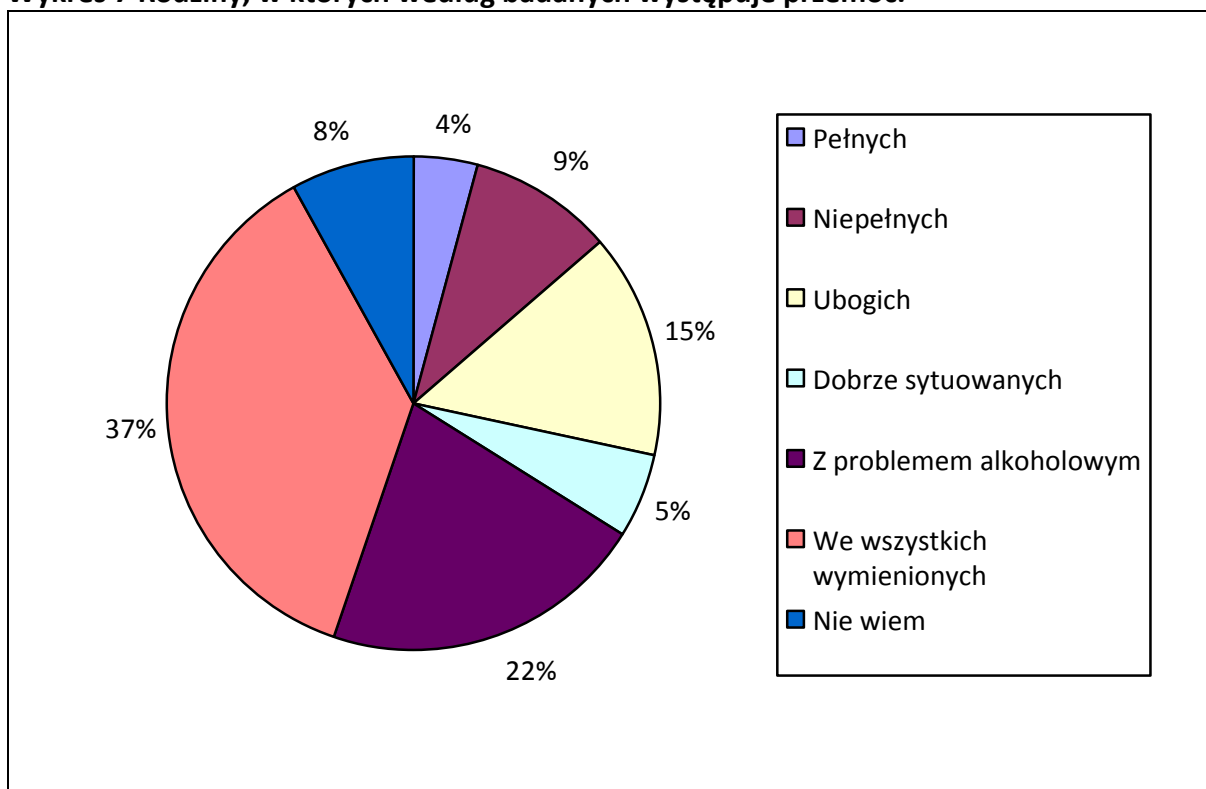
Z 62 ankietowanych swoją odpowiedź na pytanie czy świadkowie przemocy powinni powiadamiać o tym odpowiednie służby uzasadniło 26 osób (19 kobiet i 7 mężczyzn), w tym 20 osób (16 kobiet i 4 mężczyzn), które zaznaczyły odpowiedzi „tak” lub „raczej tak” i 6 osób (3 kobiety i 3 mężczyzn), które zaznaczyły odpowiedź „raczej nie”.

Osoby, które zaznaczyły odpowiedź „tak” lub „raczej tak” uzasadniły to tym, że „ofiara może nie mieć możliwości zgłoszenia”, „ofiara może się bać zgłosić/jest zastraszana”, „świadek często widzi przemoc jako pierwszy i nie powinien tego ukrywać”, „każde takie

zachowanie powinno być karane a ofiara powinna czuć się bezpieczna i wolna”, „trzeba powstrzymać ten proceder”, „sprawca powinien czuć się napiętnowany”, „trzeba reagować na ludzka krzywdę/cierpienie, nie być obojętnym”, „ powinno się pomagać”, „tak, bo każdy ma prawo do życia w wolności”, „żeby ktoś pomógł/żeby przyjechała policja”, ponadto jedna osoba wskazała, że „przemoc to przestępstwo a każdy ma obowiązek społeczny żeby powiadomić o tym służby”.

Osoby, które zaznaczyły odpowiedź „raczej nie” uzasadniły to pisząc, że „samemu można mieć potem problemy/kłopoty”, „raczej nie, żeby się nie mścił”, „to nie moja sprawa”, „to sprawa rodziny”, „rodzina musi sama się dogadać albo rozstać”.

Wykres 7 Rodziny, w których według badanych występuje przemoc.

Źródło: opracowanie własne na podstawie zebranych ankiet

Kolejne pytanie dotyczyło środowisk, w jakich najczęściej występuje przemoc. Mimo, że instrukcja wypełniania ankiety nie zakładała udzielenia więcej niż jednej odpowiedzi na to pytanie część ankietowanych zaznaczyła 2 lub więcej odpowiedzi. Aby nie wybierać pierwszej zaznaczonej odpowiedzi z listy, co mogłoby zakłamać faktyczny wynik wzięto pod uwagę wszystkie zaznaczone. Łącznie ankietowani zaznaczyli 74 odpowiedzi na to pytanie, przy czym najczęściej zaznaczali odpowiedź, że przemoc występuje we wszystkich wymienionych typach rodzin – 37 % wszystkich odpowiedzi. Była to też odpowiedź najczęściej zaznaczana przez kobiety (51,2% wszystkich odpowiedzi kobiet). Mniej, bo 22% wszystkich odpowiedzi

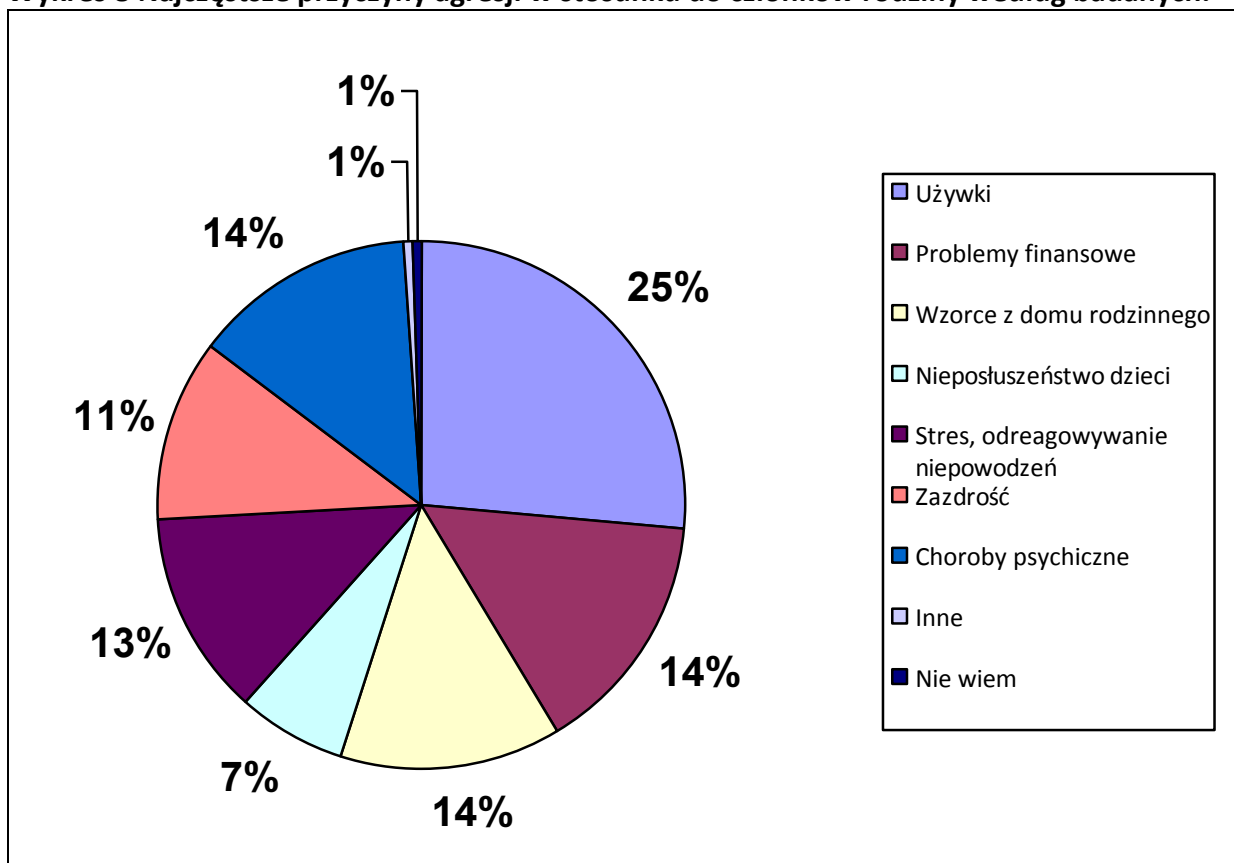
wskazuje, że ankietowani uważają iż przemoc najczęściej występuje w rodzinach z problemem alkoholowym. Była to też odpowiedź najczęściej zaznaczana przez mężczyzn (30,3% wszystkich odpowiedzi mężczyzn). W trzeciej kolejności ankietowani wskazali rodziny ubogie jako te, w których najczęściej występuje przemoc – 15 % wszystkich odpowiedzi, przy czym częściej była ona wskazywana przez mężczyzn. 8% ankietowanych odpowiedziało, że nie wie, w jakich rodzinach najczęściej występuje przemoc.

Tabela 29 Rodziny, w których według badanych występuje przemoc – odpowiedzi ankietowanych z podziałem na płeć.

W których rodzinach występuje przemoc	Pełnych	Niepełnych	Ubogich	Dobrze sytuowanych	Z problemem alkoholowym	Wszystkich wymienionych	Nie wiem
Kobiety % odpowiedzi	2,44	9,76	9,76	2,44	14,63	51,21	9,76
Mężczyźni % odpowiedzi	6,06	9,09	21,21	9,09	30,31	18,18	6,06

Źródło: opracowanie własne na podstawie zebranych ankiet.

Wykres 8 Najczęstsze przyczyny agresji w stosunku do członków rodziny według badanych.

Źródło: opracowanie własne na podstawie zebranych ankiet.

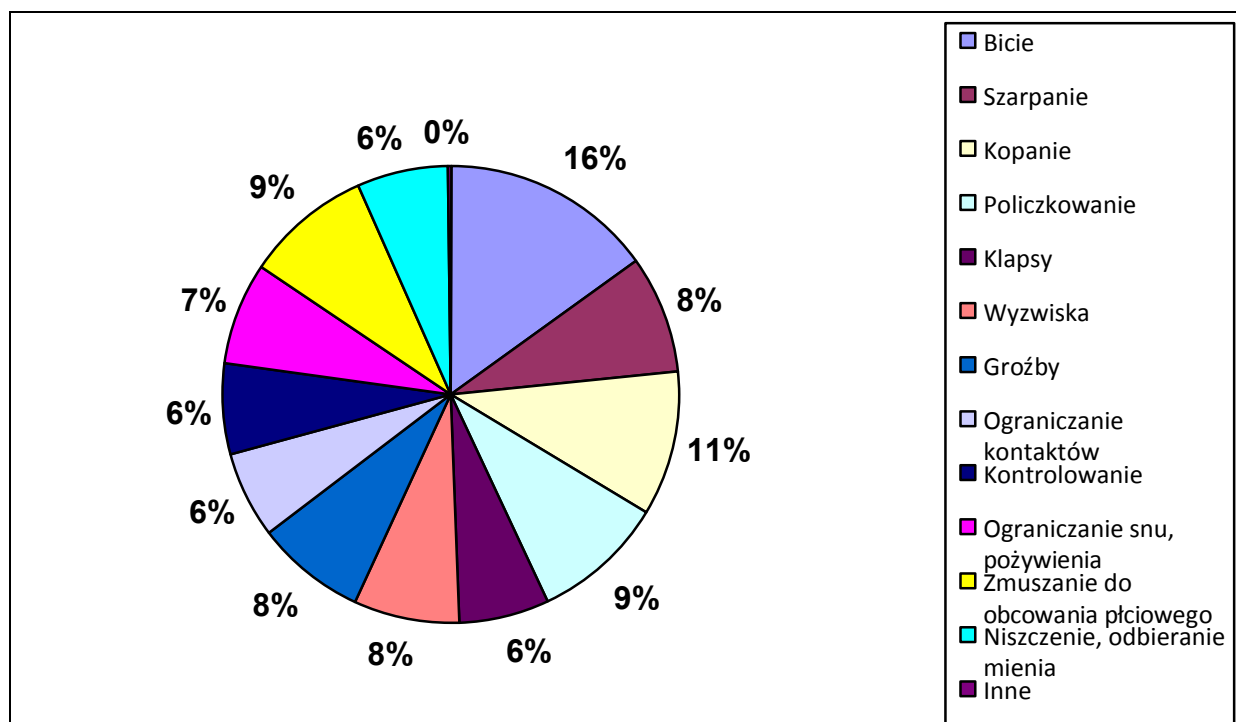
Pytanie „Co według Pana/Pani jest najczęstszą przyczyną agresji w stosunku do członków rodziny?” było jednym z tych, w których można było zaznaczyć więcej niż jedną odpowiedź. Łącznie ankietowani udzielili 198 odpowiedzi, z których wynika, że najczęstszą przyczyną przemocy domowej są według nich używki – 25% wszystkich odpowiedzi. Była to również odpowiedź zaznaczana najczęściej i przez kobiety (22,2% wszystkich odpowiedzi kobiet) i przez mężczyzn (34,9% wszystkich odpowiedzi kobiet). Poza używkami za najczęstsze powody przemocy domowej ankietowani uważają problemy finansowe, wzorce z domu rodzinnego, choroby psychiczne i stres – rozkład odpowiedzi wśród kobiet i mężczyzn obrazuje poniższa tabela. Jedną z ankietowanych) jako „inne” przyczyny agresji w stosunku do członków rodziny wskazała „zaburzenia niebędące chorobami psychicznymi”.

Tabela 30 Najczęstsze przyczyny agresji w stosunku do członków rodziny według badanych – odpowiedzi ankietowanych z podziałem na płeć.

Najczęstsze przyczyny agresji	Używki (alkohol i in.)	Problemy finansowe	Wzorce z domu rodzinnego	Nieposłuszeństwo dzieci	Stres, odreagowywanie niepowodzeń	Zazdrość	Choroby psychiczne	Inne	Nie wiem
% wszystkich odpowiedzi kobiet	22,22	14,81	14,07	5,93	15,56	11,11	14,82	0,74	0,74
% wszystkich odpowiedzi mężczyzn	34,92	15,87	12,70	7,94	6,35	11,11	11,11	0	0

Źródło: opracowanie własne na podstawie zebranych ankiet.

Wykres nr 9 Zachowania, które badani uważają za przemoc w rodzinie.

Źródło: opracowanie własne na podstawie zebranych ankiet.

Na pytanie „Które z wymienionych zachowań uważa Pan/Pani za przemoc w rodzinie?” ankietowani również mogli udzielić więcej niż 1 odpowiedzi. Łącznie zaznaczyli 389 odpowiedzi, z czego 276 (70,95% wszystkich odpowiedzi) zaznaczyły kobiety a 113 (29,05%) mężczyźni. Z udzielonych odpowiedzi wynika, że ankietowani za przemoc uważają przede wszystkim „bicie” – 16% wszystkich odpowiedzi a następnie „kopanie” – 11% wszystkich odpowiedzi. Były to też odpowiedzi najczęściej zaznaczane przez mężczyzn i kobiety. Dokładny rozkład procentowy odpowiedzi obrazuje poniższa tabela.

Jedna z ankietowanych) jako „inne” zachowania będące przemocą w rodzinie wskazała „mniej radykalne i agresywne zachowania, ale regularne, które mają obniżyć poczucie własnej wartości i wywołać u drugiej osoby poczucie uzależnienia od sprawcy – np. ponadprzeciętna krytyka”.

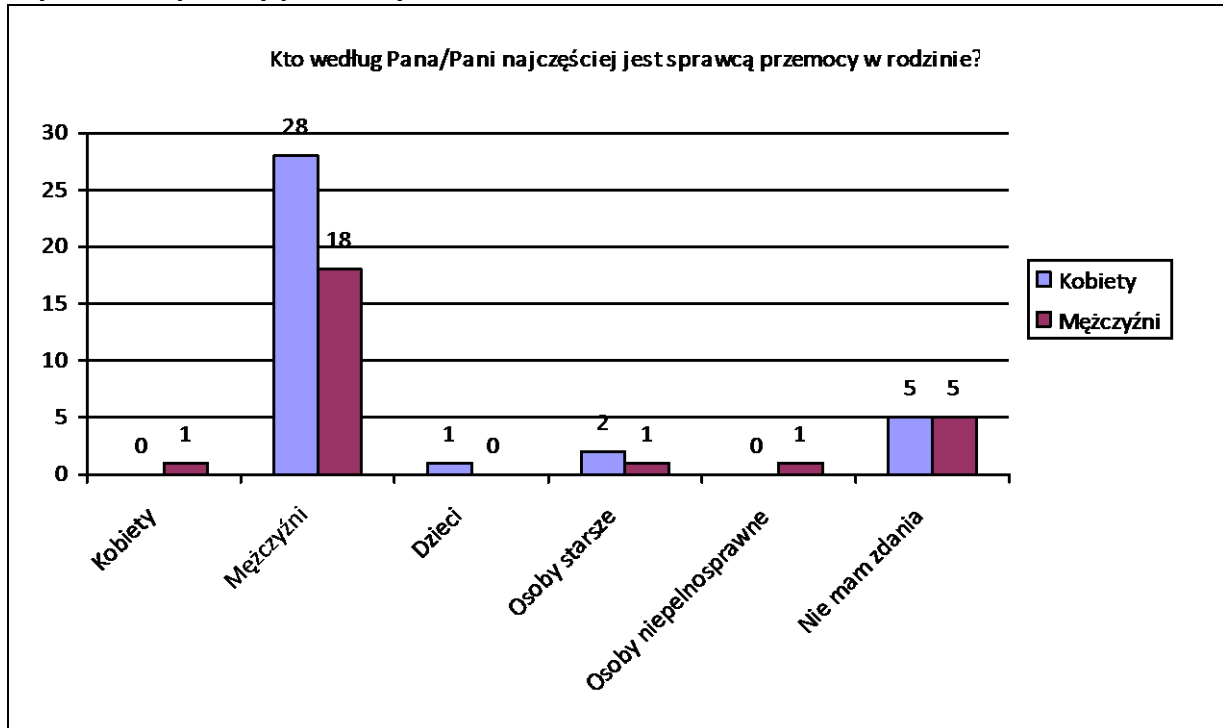
Tabela 31 Zachowania, które badani uważają za przemoc w rodzinie – z podziałem na płeć ankietowanych.

Zachowania, które są uważane przez badanych za przemoc	Bicie	Szarpanie	Kopanie	Policzkowanie	Klapy	Wyzwiska	Groźby	Ograniczanie kontaktów	Kontrolowanie	Ograniczanie snu/pożywienia	Zmuszanie do obcowania płciowego	Niszczenie/odbieranie mienia	Inne
% wsz. odpowiedzi kobiet	11,96	8,70	9,78	8,33	6,52	8,33	8,33	6,89	6,52	7,61	9,78	6,89	0,36
% wsz. odpowiedzi mężczyzn	22,12	7,97	11,5	11,5	6,2	6,2	6,2	4,42	5,31	6,2	7,07	5,31	0

Źródło: opracowanie własne na podstawie zebranych ankiet.

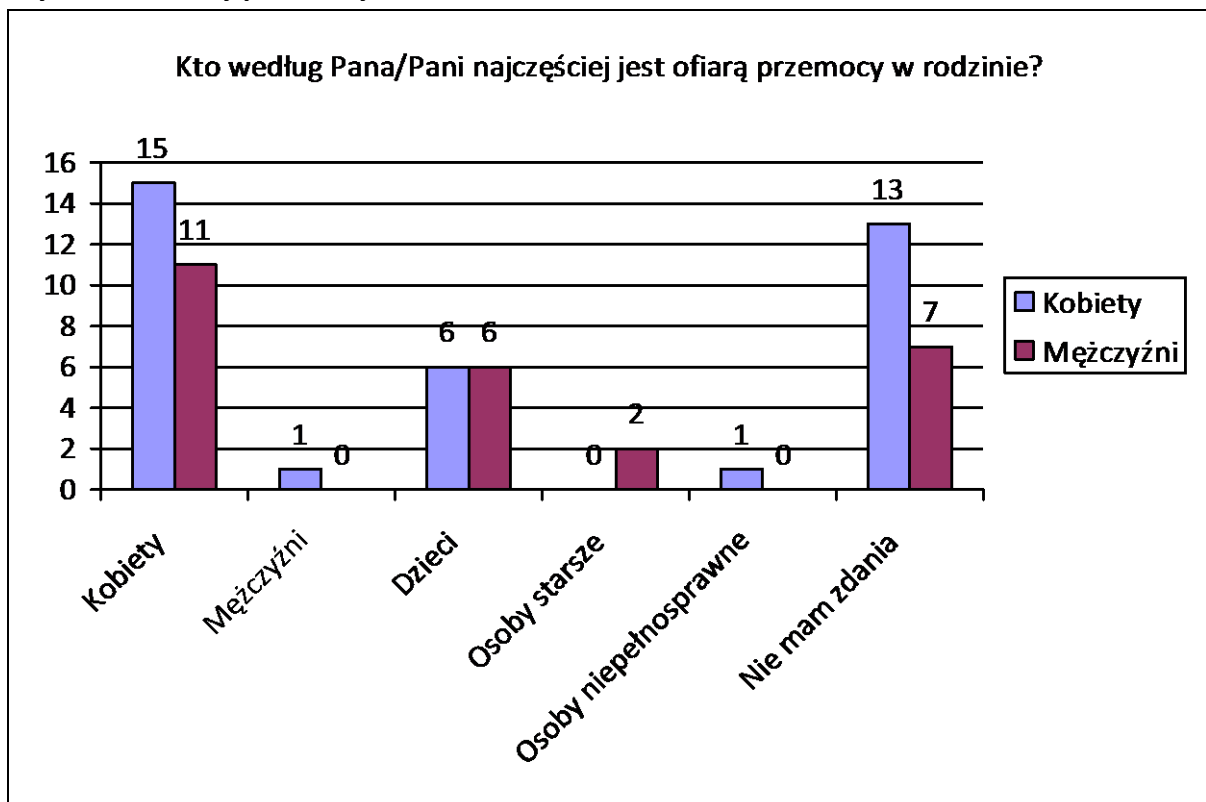
Kolejne pytanie dotyczyło przekonań ankietowanych o tym, kto najczęściej jest sprawcą przemocy w rodzinie – kobiety, mężczyźni, dzieci, osoby starsze, osoby niepełnosprawne a może inne osoby. Ankietowani mogli również zaznaczyć odpowiedź „nie mam zdania” i z tej możliwości skorzystało 10 osób – 5 kobiet i 5 mężczyzn (16,1% wszystkich ankietowanych, 13,9% kobiet, 19,2% mężczyzn). Była to też druga pod względem ilości udzielana odpowiedź. Z pozostałych udzielonych odpowiedzi wynika, że ankietowani uważają iż sprawcami przemocy w rodzinie najczęściej są mężczyźni – 74,2% wszystkich odpowiedzi (w tym 77,8% badanych kobiet i 69,2% badanych mężczyzn). Rozkład ilościowy odpowiedzi na to pytanie obrazuje wykres 10.

Wykres 10 Sprawcy przemocy w rodzinie.

Źródło: opracowanie własne na podstawie zebranych ankiet.

Wykres 11 Ofiary przemocy w rodzinie.

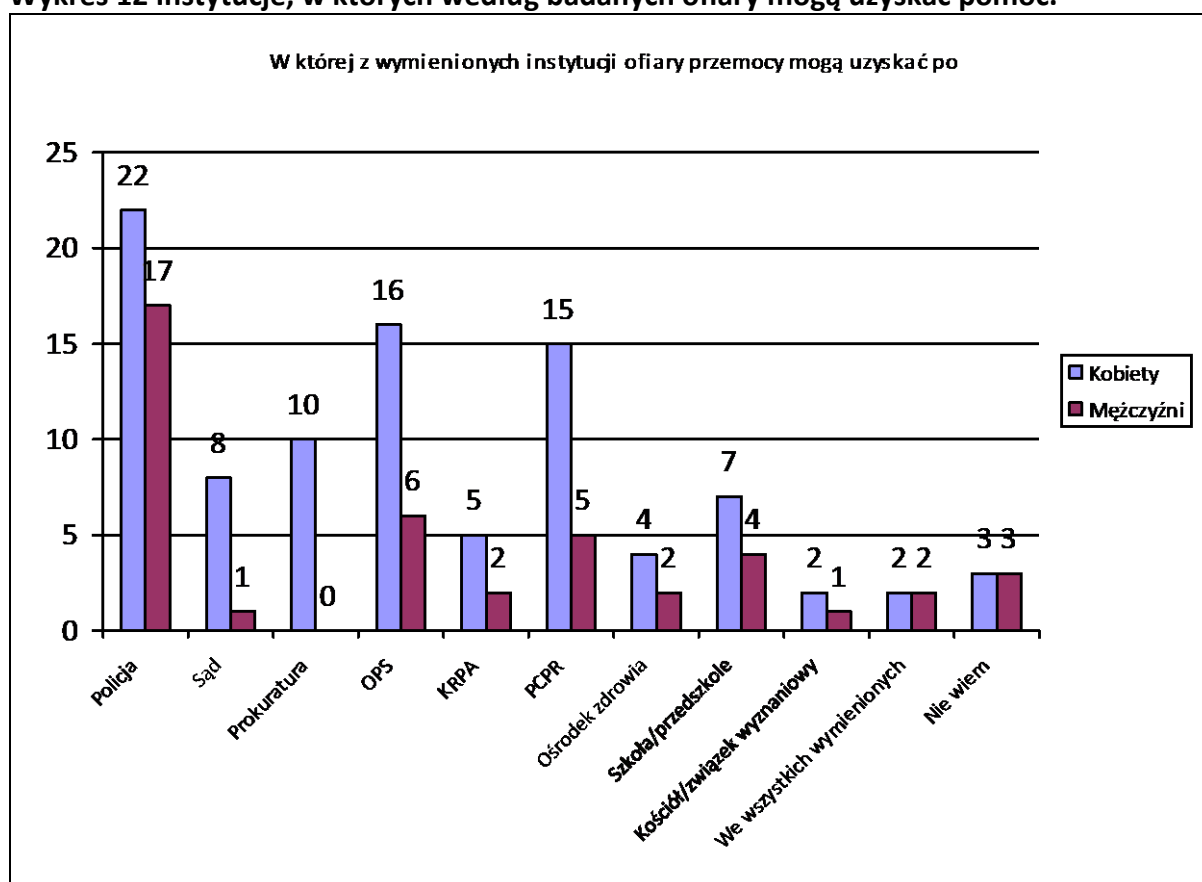

Źródło: opracowanie własne na podstawie zebranych ankiet.

Instrukcja wypełniania ankiety zakładała, że jest to pytanie jednokrotnego wyboru, jednak 30,6 % ankietowanych, (13 kobiet i 6 mężczyzn), zaznaczyło kilka odpowiedzi,

w związku z czym zostały one przyporządkowane do kategorii „nie mam zdania”, którą w związku z tym należy rozumieć tak, że ankietowanym trudno było wskazać kto najczęściej jest ofiarą przemocy, bo według nich równie często doznają jej różni członkowie rodziny. Najczęściej padała jednak odpowiedź, że ofiarami przemocy są kobiety – tak uważa 41,9% ankietowanych (w tym 41,7% badanych kobiet i 42,3% badanych mężczyzn). O tym, że ofiarami przemocy domowej najczęściej są dzieci jest natomiast przekonanych 19,4% ankietowanych (w tym 16,7% badanych kobiet i 23,1% badanych mężczyzn).

Wykres 12 Instytucje, w których według badanych ofiary mogą uzyskać pomoc.

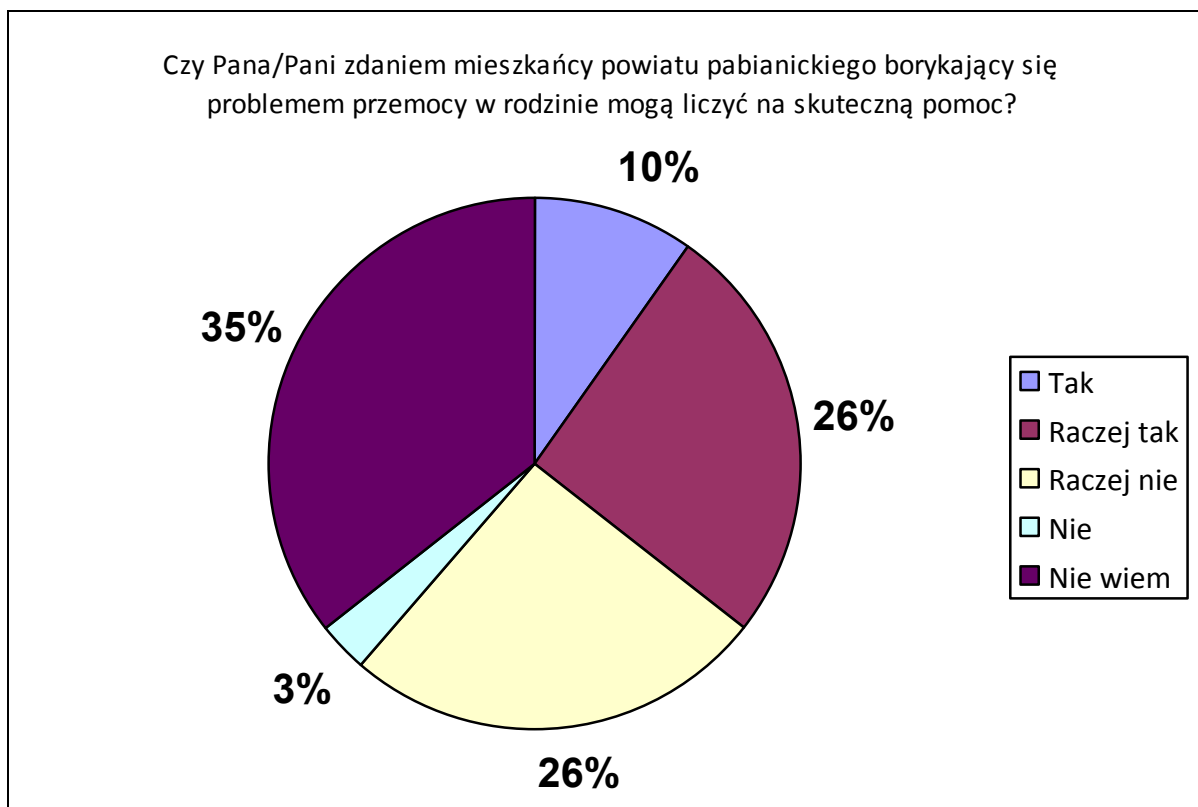

Źródło: opracowanie własne na podstawie zebranych ankiet.

Na pytanie „W której z wymienionych instytucji/jednostce ofiary przemocy mogą uzyskać pomoc?” ankietowani mogli zaznaczyć więcej niż jedną odpowiedź. Łącznie badani zaznaczyli 137 odpowiedzi, w tym 94 zaznaczyły kobiety a 43 mężczyźni. Średnio każda kobieta zaznaczyła 2,6 odpowiedzi a każdy mężczyzna 1,6. Może to oznaczać, że kobiety mają większą świadomość, gdzie mogą zgłosić problem przemocy w rodzinie albo są bardziej zmotywowane żeby szukać pomocy w różnych instytucjach. Ze wszystkich zaznaczonych odpowiedzi wynika, że w opinii badanych ofiary przemocy domowej mogą uzyskać pomoc

głównie ze strony policji – 28,5% wszystkich odpowiedzi (w tym 23,4% wszystkich odpowiedzi kobiet i 39,5% wszystkich odpowiedzi mężczyzn). W drugiej kolejności badani wskazali ośrodki pomocy społecznej – 16,1% wszystkich odpowiedzi (w tym 17% wszystkich odpowiedzi kobiet i 14% wszystkich odpowiedzi mężczyzn). W trzeciej kolejności badani wskazali PCPR – 14,6% wszystkich odpowiedzi (w tym 16% wszystkich odpowiedzi kobiet i 11,6% wszystkich odpowiedzi mężczyzn) – należy jednak zaznaczyć, że wszyscy ankietowani to klienci Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Pabianicach, co mogło mieć wpływ na odpowiedź. Ze statystyk PCPR w Pabianicach wynika, że ofiary przemocy w rodzinie zgłaszają się tam sporadycznie, co przekłada się na liczbę zakładanych Niebieskich Kart – co najwyżej kilka rocznie. Odpowiadając na to pytanie badani dość często wskazywali również sąd, prokuraturę i placówki oświatowe jako miejsca, gdzie ofiary mogą uzyskać pomoc. Rozkład ilościowy wszystkich odpowiedzi przedstawia wykres 12.

Wykres 13 Przekonanie badanych o skuteczności pomocy w obszarze przeciwdziałania przemocy.

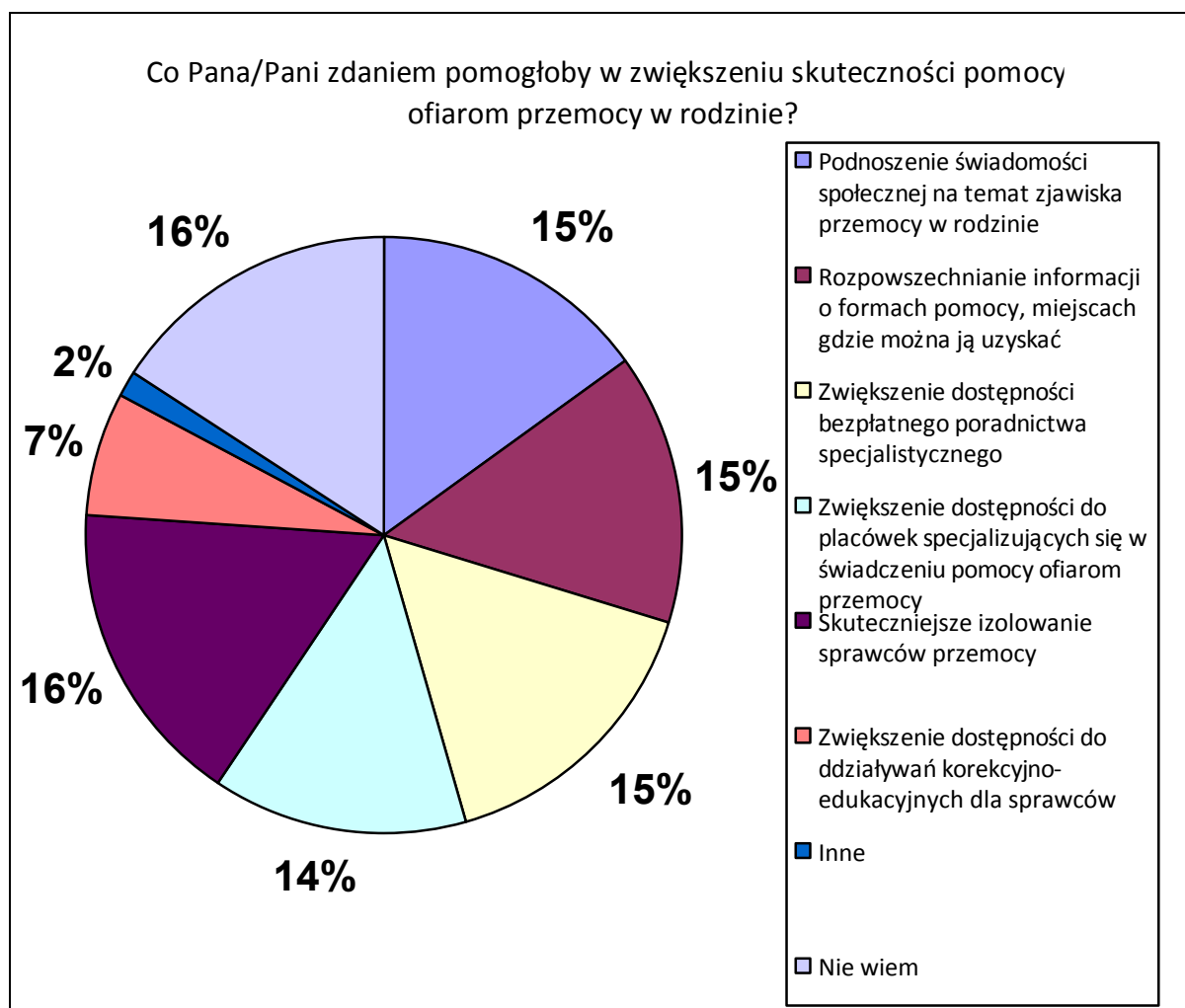

Źródło: opracowanie własne na podstawie zebranych ankiet.

Z odpowiedzi na powyższe pytanie wynika, że większość badanych nie jest przekonana, że ofiary przemocy mogą liczyć na skuteczną pomoc. Tylko 10% ankietowanych uważa, że tak, 26% że raczej tak. 35% ankietowanych odpowiedziało, że nie wie czy ofiary

mogą liczyć na skuteczną pomoc. 26% badanych uważa, że ofiary raczej nie mogą liczyć na skuteczną pomoc a 3% uważa stanowczo, że nie mogą.

Wykres 14 Działania zmierzające do zwiększenia skuteczności pomocy.

Źródło: opracowanie własne na podstawie zebranych ankiet.

Ankietowani odpowiadając na pytanie co pomogłoby w zwiększeniu skuteczności pomocy ofiarom przemocy nie wyróżnili wyraźnie żadnej z proponowanych odpowiedzi, można więc uznać że należy w miarę możliwości podejmować wszystkie wymienione w ankiecie działania żeby dotrzeć do jak największej liczby osób potrzebujących pomocy i odpowiedzieć jak najlepiej na ich indywidualne potrzeby. . Rozkład procentowy wszystkich odpowiedzi przedstawia powyższy wykres.

PODSUMOWANIE:

Na podstawie analizy ankiet można stwierdzić, że:

- Zdecydowana większość badanych, bo aż 84% wie, czym jest przemoc w rodzinie,

- Większość ankietowanych, zwłaszcza mężczyźni, utożsamiają przemoc w rodzinie z przemocą fizyczną i/lub psychiczną, kobiety częściej postrzegają przemoc w rodzinie jako szeroko rozumianą agresję wobec członków rodziny, za przemocowe zachowania uważają takie, których w ogóle nie wskazywali mężczyźni,
- Większość ankietowanych - 72,6%, zwłaszcza kobiet, uważa że w powiecie występuje lub raczej występuje zjawisko przemocy w rodzinie,
- Większość ankietowanych - 64,3%, zna przypadki przemocy w rodzinie osobiście (17,7%) lub ze słyszenia (43,6%).
- Większość ankietowanych - 69,3%, uważa że świadkowie przemocy powinni (38,7%) lub raczej powinni (30,6%) powiadomić o tym odpowiednie instytucje, jednak 19,4% ankietowanych uważa, że raczej nie a 11,3% nie wie czy świadek powinien zawiadamiać służby,
- Duża część ankietowanych (37% odpowiedzi) ma świadomość, że przemoc w rodzinie może występować w każdym środowisku, jednocześnie wielu z nich (22% odpowiedzi) uważa, że przemoc najczęściej występuje w rodzinach z problemem alkoholowym (jest to zbieżne ze statystykami policyjnymi, na podstawie których można stwierdzić, że w trakcie interwencji związanych z przemocą w rodzinie większość sprawców jest pod wpływem alkoholu), ponadto większość ankietowanych uważa, że nadużywanie alkoholu i innych używek to najczęstsza przyczyna stosowania przemocy wobec członków rodziny. Znaczna część ankietowanych (15% odpowiedzi) uważa też, że przemoc najczęściej występuje w rodzinach ubogich a problemy finansowe są wskazywane jako druga po używkach przyczyna przemocy w rodzinie,
- Większość ankietowanych (74,2 % odpowiedzi) uważa, że sprawcami przemocy w rodzinie najczęściej są mężczyźni, co jest zbieżne z danymi ze statystyk policyjnych i sądowych w powiecie pabianickim,
- Większość ankietowanych - 41,9% - uważa, że ofiarami przemocy w rodzinie najczęściej są kobiety, 19,4% - dzieci, natomiast 30,6 % ankietowanych uważa, że ofiara przemocy może być każdy członek rodziny wskazany w pytaniu (kobiety, mężczyźni, dzieci, osoby starsze, osoby niepełnosprawne itp.),

- Większość ankietowanych (90%) wie, gdzie ofiary przemocy w rodzinie mogą szukać pomocy przy czym najczęściej wskazywali policję, jednostki pomocy społecznej, sąd, prokuraturę i placówki oświatowe. Ponadto z udzielonych odpowiedzi wynika, że kobiety mają większą świadomość, gdzie mogą zgłosić problem przemocy w rodzinie albo są bardziej zmotywowane żeby szukać pomocy w różnych instytucjach,
- Większość badanych nie jest przekonana, że ofiary przemocy mogą liczyć na skuteczną pomoc. Tylko 10% ankietowanych uważa, że tak, 26% że raczej tak.

Na podstawie wszystkich odpowiedzi udzielonych przez ankietowanych można uznać, że świadomość na temat zjawiska przemocy w rodzinie wśród mieszkańców powiatu pabianickiego jest dość duża, natomiast niezadowolające jest ich przekonanie o tym, że ofiary przemocy w rodzinie mogą liczyć na skuteczną pomoc. Ankietowani odpowiadając na pytanie co pomogłoby w zwiększeniu skuteczności pomocy ofiarom przemocy nie wyróżnili wyraźnie żadnej z proponowanych odpowiedzi, można więc uznać że należy w miarę możliwości podejmować wszystkie wymienione w ankiecie działania żeby dotrzeć do jak największej liczby osób potrzebujących pomocy i odpowiedzieć jak najlepiej na ich indywidualne potrzeby, tj: działania zmierzające do podnoszenia świadomości społecznej na temat zjawiska przemocy w rodzinie, jego form, przyczyn i skutków, rozpowszechniania informacji o dostępnych formach pomocy i miejscach, gdzie można się zgłosić z tym problemem (ulotki, plakaty, informatory itp.), zwiększenia dostępności bezpłatnego poradnictwa specjalistycznego, zwiększenia dostępności do placówek specjalizujących się w pomocy ofiarom przemocy w rodzinie, w tym zapewniających schronienie, skuteczniejszego izolowania sprawców i zwiększenia dostępności do programów korekcyjno-edukacyjnych dla sprawców.

VII. ZADANIA POWIATU W OBSZARZE PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE

Zgodnie z aktualnymi zapisami ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie **powiat, w zakresie swoich zadań własnych, zobowiązany jest w szczególności:**

- opracować i realizować powiatowy program przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie,
- opracować i realizować programy służące działaniom profilaktycznym mającym na celu udzielenie specjalistycznej pomocy, zwłaszcza w zakresie promowania i wdrożenia

prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie,

- zapewnić osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsca w ośrodkach wsparcia oraz w ośrodkach interwencji kryzysowej

Do zadań powiatu z zakresu administracji rządowej, finansowanych z budżetu państwa należy w szczególności:

- tworzenie i prowadzenie specjalistycznych ośrodków wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie,

- opracowywanie i realizacja programów oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie.

VIII. ADRESACI PROGRAMU

Program kierowany jest do ogółu społeczności lokalnej z terenu Powiatu Pabianickiego jednak w sposób szczególny kierowany jest do **ofiar przemocy w rodzinie** – w tym współmałżonków, partnerów w nieformalnych związkach, dzieci, osób starszych, osób niepełnosprawnych i **sprawców przemocy w rodzinie**. Program ze względu na różnorodność zadań kierowany jest do przedstawicieli **władz lokalnych** oraz przedstawicieli **instytucji i służb zobowiązanych do udzielania pomocy** w sytuacji przemocy np. policja, ośrodki pomocy społecznej, oświata, służba zdrowia, i in.

Oprócz wyżej wymienionych adresatów pamiętać należy o **świadkach przemocy domowej, organizacjach pozarządowych, kościołach i związkach wyznaniowych**, których odpowiednia reakcja w odpowiednim czasie i pomoc może uchronić rodziny przed kryzysem.

IX. ZAŁOŻENIA PROGRAMU

Założeniem programu jest dążenie do rozwoju spójnego i wielopoziomowego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie opartego na wysoko wyspecjalizowanej kadrze, dobrze rozwiniętej sieci instytucjonalnej, której cechą będzie umiejętność i chęć współpracy. Podstawę Programu stanowi interdyscyplinarność i kompleksowość w podejściu do zjawiska przemocy. Pomoc rodzinie powinna być udzielana przez specjalistów reprezentujących różne instytucje i organizacje, a przemoc, jako zjawisko złożone i wieloaspektowe, powinno być rozpatrywane z perspektywy prawnej, psychologicznej, moralnej i społecznej.

Przez realizację celów Programu zakłada się że:

- wzrośnie świadomość społeczeństwa wobec zjawiska przemocy w rodzinie,
- promowanie wartości rodzinnych i metod wychowawczych bez użycia przemocy zmniejszy skalę zjawiska przemocy w powiecie,
- rozwinie się sieć instytucji udzielających pomocy ofiarom przemocy,
- kadra ośrodków pomocy społecznej zdobędzie wiedzę i umiejętności do niesienia skuteczniejszej pomocy osobom potrzebującym, w tym sprawcom przemocy w rodzinie poprzez realizację oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych,
- wzmocni się współpraca między poszczególnymi instytucjami działającymi na rzecz osób dotkniętych przemocą domową.

X. CELE PROGRAMU

Ogólne cele programu przeciwdziałania przemocy w Powiecie Pabianickim to:

1. Zmniejszenie skali zjawiska przemocy w rodzinie.
2. Kompleksowa, profesjonalna pomoc ofiarom przemocy, szczególnie dzieciom.
3. Zwiększenie skuteczności działań interwencyjnych i korekcyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie.

Cele ogólne będą realizowane przez następujące cele szczegółowe:

1. Diagnozowanie i monitorowanie skali zjawiska przemocy domowej w Powiecie Pabianickim:

A. Zbieranie jeden raz do roku danych statystycznych z:

- a) Sądu Rejonowego w Pabianicach,
  - liczba przeprowadzonych spraw dotyczących przemocy w rodzinie,
  - liczba osób osądzonych,
  - liczba osób skazanych (w tym liczby kobiet i liczby mężczyzn) oraz rodzaju i wymiaru kary dla sprawców przemocy w rodzinie, a także informacji ile z tych osób było już wcześniej karanych za stosowanie przemocy w rodzinie,
  - liczba ofiar przemocy w rodzinie z podziałem na płeć i wiek.

- b) Komendy Powiatowej Policji, w poszczególnych gminach Powiatu Pabianickiego:
- liczba przeprowadzonych interwencji domowych dotyczących przemocy w rodzinie (procedura NK),
  - liczba ofiar przemocy domowej z podziałem na płeć i wiek,
  - liczba sprawców przemocy domowej z podziałem na wiek, płeć, z informacją w ilu przypadkach sprawcy pozostawali pod wpływem alkoholu,
  - liczba dzieci obecnych w miejscu interwencji, w tym przewiezionych w wyniku interwencji do placówek opiekuńczo-wychowawczych lub oddanych pod opiekę osób spokrewnionych,
  - liczba postępowań wszczętych z powodu znęcania się nad rodziną.
- c) Gminnych ośrodków pomocy społecznej
- czy jest realizowany gminny program przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie i jakie działania były podejmowane w ramach realizacji tego programu,
  - ile rodzin/osób zostało objętych pomocą w związku ze zgłoszeniem występowania zjawiska przemocy w rodzinie , jaki był rodzaj świadczonej pomocy (korzystanie z usług punktu konsultacyjnego dla ofiar przemocy w rodzinie, pomoc psychologiczna, prawna, socjalna, inna – jaka?),
  - czy ośrodki stosują procedurę niebieskiej karty i jaka była liczba założonych niebieskich kart,
  - czy na terenie gmin działają zespoły interdyscyplinarne, ile odbyły spotkań, ile przypadków przemocy w rodzinie rozpatrzyły,
  - czy gminy zapewniają osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsca w ośrodkach wsparcia, jeżeli tak ile osób zostało do nich skierowanych.
- d) Gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych
- czy w trakcie kontaktów z klientami odnotowały kontakt z ofiarami, sprawcami przemocy w rodzinie,
  - jakie działania podejmowane były przez KRPA w związku z występowaniem zjawiska przemocy w rodzinie (powiadomienie prokuratury, policji, sądu, innych instytucji, rozmowy interwencyjne z osobami nadużywającymi

alkoholu stosującymi przemoc domową, kierowanie dorosłych ofiar przemocy do specjalistycznych placówek terapeutycznych, kierowanie dzieci ofiar przemocy do świetlicy socjoterapeutycznej i innych).

- B. Gromadzenie danych dotyczących zjawiska przemocy w rodzinie i analiza porównawcza w latach kolejnych.

2. Podnoszenie świadomości i wrażliwości społecznej wobec problemu przemocy w rodzinie, poszerzanie wiedzy na temat zjawiska przemocy w rodzinie

- a) Popularyzowanie w środowisku lokalnym i lokalnych mediach tematów związanych z występowaniem, skutkami, zapobieganiem przemocy w rodzinie – współpraca z lokalną prasą i telewizją, prowadzenie kampanii promocyjno-informacyjnych.
- b) Mobilizowanie środowiska lokalnego do reagowania na zjawisko przemocy w rodzinie – współpraca z lokalną prasą i telewizją, prowadzenie kampanii promocyjno-informacyjnych.
- c) Opracowanie i wydanie ulotek, plakatów zawierających podstawowe informacje na temat możliwości podjęcia przez świadków działań przeciwko przemocy domowej.

3. Podnoszenie świadomości ofiar przemocy w rodzinie, poszerzanie wiedzy na temat zjawiska przemocy domowej, możliwości uzyskania pomocy

- a) Aktualizacje powiatowego informatora dla osób dotkniętych przemocą domową
  - podstawowa wiedza na temat zjawiska przemocy domowej
  - informacje (nazwa, zakres działań, adres, nr telefonu) na temat miejsc, gdzie ofiary, sprawcy, świadkowie przemocy domowej mogą zgłosić występowanie zjawiska przemocy w rodzinie oraz uzyskać wsparcie
- b) Opracowanie i wydanie ulotek, plakatów zawierających informacje na temat możliwości podjęcia działań przeciwko przemocy domowej oraz uzyskania pomocy, w tym ulotek i plakatów kierowanych do dzieci i młodzieży .

4. Zwiększenie skuteczności i efektywności działań profilaktycznych z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie

- a) Uczestnictwo w ogólnopolskich, wojewódzkich konferencjach i kampaniach z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie
- b) Podnoszenie kompetencji służb zajmujących się problematyką przemocy w rodzinie poprzez uczestnictwo w szkoleniach, wymianę doświadczeń.
- c) Współpraca z Sądem Rejonowym w Pabianicach, KPP w Pabianicach, gminnymi realizatorami programów przeciwdziałania przemocy w rodzinie – wymiana doświadczeń, praca w ramach zespołów interdyscyplinarnych, wypracowanie procedur współpracy na rzecz efektywnego przeciwdziałania przemocy w rodzinie
- d) Promocja realizowanych programów przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

5. Rozwój infrastruktury pomocy instytucjonalnej w przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie

- a) Prowadzenie punktu interwencji kryzysowej.
- b) Utworzenie i prowadzenie ośrodka interwencji kryzysowej z całodobowymi miejscami.

6. Oddziaływania na sprawców przemocy w rodzinie

- a) Opracowanie i realizacja programu korekcyjno-edukacyjnego dla sprawców przemocy w rodzinie
  - redukcja zachowań agresywnych u sprawców przemocy w rodzinie,
  - powstrzymanie ich przed stosowaniem przemocy domowej.

XI. PRZEWIDYWANE EFEKTY

1. Zmiana postaw społecznych wobec zjawiska przemocy w rodzinie,
2. Zwiększenie dostępności różnych form pomocy ofiarom przemocy w rodzinie,
3. Rozwój infrastruktury pomocy instytucjonalnej,
4. Zmniejszenie skali zjawiska przemocy w rodzinie,
5. Poprawa jakości i skuteczności usług w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
6. Skuteczne niwelowanie skutków zjawiska przemocy w rodzinie,

7. Zacieśnienie współpracy między instytucjami zajmującymi się zjawiskiem przemocy w rodzinie,
8. Wypracowanie jednolitych procedur działania.

XII. CZAS REALIZACJI I FINANSOWANIE PROGRAMU

Zakłada się, że Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie będzie realizowany w latach: 2021 – 2025. Działania będą realizowane przez wszystkie instytucje działające na terenie powiatu zajmujące się zjawiskiem przemocy w rodzinie. Działania w ramach realizacji programu finansowane będą ze środków Powiatu Pabianickiego, gmin oraz budżetu państwa. Nakłady finansowe na realizację zadań będą zależały od corocznych budżetów poszczególnych instytucji, pozyskanych środków na realizację programów konkursowych oraz uzyskanych dotacji na realizację zadań z zakresu administracji rządowej. Warunkiem realizacji zadań jest zapewnienie w corocznym budżecie Powiatu Pabianickiego środków finansowych. Działania, które nie wymagają dodatkowych nakładów finansowych będą realizowane systematycznie. Realizacja poszczególnych zadań będzie zależała również od zdiagnozowanych potrzeb. Planowany zakres działań, terminy realizacji i przewidywane źródła finansowania określa Harmonogram realizacji zadań w ramach programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie i ochrony ofiar przemocy w rodzinie.

Powyższy program ma charakter otwarty i będzie w kolejnych latach rozwijany, aktualizowany oraz dostosowywany do potrzeb adresatów programu.

Realizatorem programu jest Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Pabianicach a za koordynację realizacji programu odpowiedzialny jest Dyrektor Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Pabianicach.

XIII. MONITORING I EWALUACJA

Powiatowy program przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie w Powiecie Pabianickim został opracowany przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Pabianicach.

Diagnoza zjawiska przemocy w rodzinie została opracowana po konsultacjach z instytucjami zajmującymi się przemocą w rodzinie, dane obrazujące skalę przemocy zostały

udostępnione przez Komendę Powiatową Policji w Pabianicach, gminne i miejskie ośrodki pomocy społecznej jak również Sąd Rejonowy w Pabianicach. Program przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie w Powiecie Pabianickim jest zgodny z Krajowym Programem Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, Ustawą o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Pabianickim na lata 2021 – 2030. Zadania określone w programie mają charakter długofalowy i będą realizowane przez cały czas trwania programu. W miarę występowania potrzeb jak również możliwości finansowych Powiatu zadania te będą aktualizowane i rozszerzane by były zgodne ze zmieniającymi się przepisami prawa oraz potrzebami mieszkańców powiatu.

Monitorowanie realizacji programu odbywać się będzie po przez sprawozdawczość, która dokonywana będzie corocznie nie później niż do końca pierwszego półrocza każdego roku. Sprawozdanie obejmować będzie w szczególności:

- formy udzielanej pomocy ofiarom przemocy,
- liczbę osób korzystających z pomocy,
- potrzeby w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Sprawozdanie z realizacji programu będzie częścią sporządzanego co roku sprawozdania z działalności Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Pabianicach, które jest przedstawiane i dane ocenie Radzie Powiatu Pabianickiego.

Ewaluacja programu polegać będzie przede wszystkim na ocenie jego efektów. Ocenie poddawane będą w szczególności:

- efekty działań realizowane w ramach zapewnienia wsparcia osobom doświadczającym przemocy w rodzinie,
- efekty oddziaływań korekcyjno – edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie,
- efekty działań realizowanych w celu minimalizowania skali przemocy domowej na terenie powiatu.

Ewaluacja przeprowadzona będzie corocznie przez cały czas trwania programu przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Pabianicach.

XIV. HARMONOGRAM REALIZACJI ZADAŃ W RAMACH POWIATOWEGO PROGRAMU PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE W POWIECEI PABIANICKIM NA LATA 2021-2025.

I.p.	Działania	Realizatorzy	Termin realizacji	Źródła finansowania	Wskaźniki
I	Diagnozowanie skali zjawiska przemocy domowej w Powiecie Pabianickim, gromadzenie i analiza danych				
1.	Zbieranie, gromadzenie i analiza danych własnych oraz danych statystycznych z Sądu Rejonowego w Pabianicach, KPP w Pabianicach, ośrodków pomocy społecznej, gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych i in.	PCPR w Pabianicach	I kwartał każdego roku następującego po roku poddawanych analizie przez cały czas realizacji programu	Budżet powiatu	<ul style="list-style-type: none"> - Liczba interwencji, liczba ofiar i sprawców przemocy z uwzględnieniem wieku, płci i miejsca zamieszkania, liczba przypadków i rodzaj udzielonej pomocy itp. - Liczba sporządzonych diagnoz
II	Badanie i podnoszenie świadomości i wrażliwości społecznej wobec problemu przemocy w rodzinie, poszerzanie wiedzy na temat zjawiska przemocy w rodzinie				
1.	Badania ankietowe wśród mieszkańców powiatu pabianickiego „Świadomość mieszkańców powiatu pabianickiego na temat zjawiska przemocy w rodzinie”	PCPR w Pabianicach	IV kwartał 2023 r. IV kwartał 2025 r.	Budżet powiatu	<ul style="list-style-type: none"> - Liczba wypełnionych ankiet, - liczba sporządzonych opracowań
2.	Popularyzowanie w środowisku lokalnym i lokalnych mediach tematów związanych z występowaniem, skutkami, zapobieganiem przemocy w rodzinie; Mobilizowanie środowiska lokalnego do	Starostwo Powiatowe w Pabianicach, PCPR w Pabianicach, Komenda	Cały czas realizacji programu	-Budżet powiatu, -budżety własne jednostek	<ul style="list-style-type: none"> - Liczba wydanych materiałów promocyjnych m.in. ulotek, plakatów, - liczba artykułów w prasie lokalnej,

	reagowania na zjawisko przemocy w rodzinie.	Powiatowa Policji w Pabianicach, ośrodki pomocy społecznej, Sąd Rejonowy w Pabianicach, związki wyznaniowe, organizacje pozarządowe			- liczba odwiedzin strony internetowej
3.	Zajęcia warsztatowe „Skutki doświadczania przemocy w najwcześniejszym okresie życia przez dzieci umieszczone w rodzinach zastępczych” dla rodzin zastępczych i rodzin biologicznych dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej i in. zgodnie ze zdiagnozowanymi potrzebami.	PCPR w Pabianicach	2021 r. 2022 r. 2023 r. 2024 r. 2025 r.	Budżet powiatu	- Liczba grup warsztatowych, - Liczba uczestników
III	Podnoszenie świadomości ofiar przemocy w rodzinie poszerzanie wiedzy na temat zjawiska przemocy domowej, możliwości uzyskania pomocy				
1.	Aktualizacje powiatowego informatora dla osób dotkniętych przemocą domową o miejscach udzielania pomocy	PCPR w Pabianicach	aktualizacje w miarę potrzeb	- Budżet powiatu	Liczba wydanych informatorów, ulotek, plakatów

IV	Zwiększenie skuteczności i efektywności działań profilaktycznych z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz poprawa jakości i skuteczności usług w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie				
1.	Zwiększenie skuteczności i efektywności działań profilaktycznych z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie	Starostwo Powiatowe w Pabianicach, PCPR w Pabianicach, Komenda Powiatowa Policji w Pabianicach ośrodki pomocy społecznej, Sąd Rejonowy w Pabianicach	III-IV kwartał każdego roku realizacji programu	Budżet powiatu, budżety własne jednostek	<ul style="list-style-type: none"> - Liczba spotkań, konferencji, - liczba osób uczestniczących w spotkaniach
2.	Podnoszenie kompetencji służb i przedstawicieli podmiotów realizujących działania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie- umożliwienie uczestniczenia w szkoleniach	PCPR w Pabianicach Starostwo Powiatowe w Pabianicach, PCPR w Pabianicach, Komenda Powiatowa Policji w Pabianicach ośrodki pomocy	Cały czas realizacji programu	Budżet powiatu, budżety własne jednostek	<ul style="list-style-type: none"> - liczba szkoleń, - liczba uczestników szkoleń

		społecznej, Sąd Rejonowy w Pabianicach			
V	Rozwój infrastruktury pomocy instytucjonalnej w przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie				
1.	Prowadzenie punktu interwencji kryzysowej	PCPR w Pabianicach	Cały czas realizacji programu	Budżet powiatu	<ul style="list-style-type: none"> - liczba osób korzystających z pomocy ośrodka, - liczba przypadków i rodzaj udzielonej pomocy, w tym liczba porad specjalistycznych - liczba założonych Niebieskich Kart
2.	Utworzenie ośrodka wsparcia z miejscami całodobowymi	Starostwo Powiatowe w Pabianicach	2024-2025 r.	Budżet powiatu	<ul style="list-style-type: none"> - liczba miejsc całodobowych
VI	Oddziaływania na sprawców przemocy w rodzinie				
1.	Opracowanie i realizacja programu korekcyjno-edukacyjnego dla sprawców przemocy w rodzinie	PCPR w Pabianicach	II-IV kwartał każdego roku realizacji programu	Budżet państwa	<ul style="list-style-type: none"> - Liczba sprawców biorących udział w programie korekcyjno-edukacyjnym - Liczba edycji programu
2.	Opracowanie i realizacja programu psychologiczno-terapeutycznego dla osób stosujących przemoc w rodzinie	PCPR w Pabianicach	III-IV 2022 r. i każdego kolejnego roku realizacji programu	Budżet państwa	<ul style="list-style-type: none"> - Liczba sprawców biorących udział w programie psychologiczno-terapeutycznym - Liczba edycji programu

3.	Opracowanie i realizacja oddziaływań edukacyjnych i/lub wspierających dla osób stosujących przemoc w rodzinie, które ukończyły program korekcyjno-edukacyjny lub psychologiczno-terapeutyczny.	PCPR w Pabianicach	III-IV kwartał 2022 r. i każdego kolejnego roku realizacji programu	Budżet powiatu	- Liczba sprawców biorących udział w oddziaływaniach edukacyjnych i/lub wspierających
4.	Opracowywanie informatorów zawierających aktualne bazy teleadresowe jednostek i podmiotów z terenu powiatu realizujących działania adresowane do sprawców przemocy w rodzinie oraz przekazywanie ich właściwym miejscowo prezesom sądów rejonowych, prokuratorom rejonowym, komendantom policji, komendantom oddziałów Żandarmerii Wojskowej oraz gminom z terenu powiatu,	PCPR w Pabianicach	-do 30 stycznia, - do 31 lipca każdego roku realizacji programu	Budżet powiatu	- Liczba opracowanych informatorów

XV. SPIS TABEL I WYKRESÓW

Tabela 1 Liczba przeprowadzonych przez policję interwencji domowych w latach 2016-2020	17
Tabela 2 Odsetek interwencji policji związanych z przemocą w rodzinie (procedura NK) wśród wszystkich interwencji domowych w latach 2016-2020	17
Tabela 3 Ofiary przemocy w rodzinie w statystykach policyjnych w latach 2016-2020	17
Tabela 4 Odsetek kobiet, mężczyzn i małoletnich wśród ofiar przemocy w rodzinie w statystykach policyjnych w latach 2016-2020	18
Tabela 5 Sprawcy przemocy w rodzinie w statystykach policyjnych w latach 2016-2020	18
Tabela 6 Odsetek kobiet, mężczyzn i małoletnich wśród wszystkich osób, co do których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie w latach 2016-2020	18
Tabela 7 Liczba osób, co do których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie, które w trakcie interwencji policji były pod wpływem alkoholu -w latach 2016-2020	19
Tabela 8 Odsetek osób będących w trakcie interwencji policji pod wpływem alkoholu wśród osób, co do których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie w latach 2016-2020	19
Tabela 9 Liczba osób, co do których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie, które w wyniku interwencji zostały przewiezione do policyjnych pomieszczeń dla osób zatrzymanych do wytrzeźwienia w latach 2016-2020	20
Tabela 10 Liczba wszczętych przez policję postępowań przygotowawczych dotyczących przemocy domowej w latach 2016-2020	21
Tabela 11 Kontakty komisji rozwiązywania problemów alkoholowych z terenu powiatu pabianickiego ze sprawcami przemocy w rodzinie w latach 2016-2020.	21
Tabela 12 Kontakty komisji rozwiązywania problemów alkoholowych z terenu powiatu pabianickiego ze ofiarami przemocy w rodzinie w latach 2016-2020.	22
Tabela 13 Działania podejmowane przez komisje rozwiązywania problemów alkoholowych z terenu powiatu pabianickiego w latach 2016-2020	22
Tabela 14 Liczba Niebieskich kart założonych w gminie Dłutów w latach 2016-2020	26
Tabela 15 Liczba Niebieskich kart założonych w gminie Dobroń w latach 2016-2020	29
Tabela 16 Liczba Niebieskich kart założonych w gminie Konstantynów w latach 2016-2020	31
Tabela 17 Liczba Niebieskich kart założonych w gminie Ksawerów w latach 2016-2020	32
Tabela 18 Liczba Niebieskich kart założonych w gminie Lutomiersk w latach 2016-2020	33
Tabela 19 Liczba Niebieskich kart założonych w gminie Pabianice w latach 2016-2020	34
Tabela 20 Liczba Niebieskich kart założonych w gminie miejskiej Pabianice w latach 2016-2020	36
Tabela 21 Liczba Niebieskich kart założonych w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Pabianicach w latach 2016-2020	36
Tabela 22 Liczba porad specjalistycznych udzielonych w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Pabianicach w latach 2016-2020	38
Tabela 23 Zapotrzebowania na środki na realizację programów korekcyjno-edukacyjnych składane przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Pabianicach w latach 2016-2020	42
Tabela 24 Liczba sprawców przemocy w rodzinie w statystykach Sądu Rejonowego w Pabianicach w latach 2016-2020	44
Tabela 25 Liczba ofiar przemocy w rodzinie w statystykach Sądu Rejonowego w Pabianicach w latach 2016-2020	45
Tabela 26 Liczba badanych z podziałem na płeć i wiek.	49
Tabela 27 Liczba badanych według płci i wykształcenia.	49
Tabela 28 Znajomość pojęcia „przemoc w rodzinie” wśród badanych z podziałem na płeć.	50
Tabela 29 Rodziny, w których według badanych występuje przemoc – odpowiedzi ankietowanych z podziałem na płeć.	55
Tabela 30 Najczęstsze przyczyny agresji w stosunku do członków rodziny według badanych – odpowiedzi ankietowanych z podziałem na płeć.	56
Tabela 31 Zachowania, które badani uważają za przemoc w rodzinie – z podziałem na płeć ankietowanych.	57
Wykres 1 Podział badanych ze względu na płeć.	48
Wykres 2 Podział badanych ze względu na miejsce zamieszkania.	49
Wykres 3 Znajomość pojęcia „przemoc w rodzinie” wśród badanych.	50
Wykres 4 Występowanie zjawiska przemocy w rodzinie w powiecie pabianickim	

w przekonaniach badanych.	51
Wykres 5 Kontakt badanych z przypadkami przemocy w rodzinie.	52
Wykres 6 Konieczność powiadamiania służb o przypadkach przemocy w rodzinie w opinii badanych.	53
Wykres 7 Rodziny, w których według badanych występuje przemoc.	54
Wykres 8 Najczęstsze przyczyny agresji w stosunku do członków rodziny według badanych.	55
Wykres 9 Zachowania, które badani uważają za przemoc w rodzinie.	56
Wykres 10 Sprawcy przemocy w rodzinie.	58
Wykres 11 Ofiary przemocy w rodzinie.	58
Wykres 12 Instytucje, w których według badanych ofiary mogą uzyskać pomoc.	59
Wykres 13 Przekonanie badanych o skuteczności pomocy w obszarze przeciwdziałania przemocy.	60
Wykres 14 Działania zmierzające do zwiększenia skuteczności pomocy.	61